

К О Н Ц Е П Ц И Я

за стратегическо управление на Софийска районна прокуратура

от

**Стиляна Димитрова Георгиева,
прокурор в Районна прокуратура – Перник**

**кандидат за заемане на длъжността „административен
ръководител – районен прокурор“ на Софийска районна
прокуратура**

СЪДЪРЖАНИЕ

Уводна част.....	1 стр.
I. Лична мотивация за заемане на длъжността „административен ръководител – районен прокурор на Софийска районна прокуратура“	1 стр.
II. Анализ и оценка на състоянието на Софийска районна прокуратура.....	4 стр.
1. Обща характеристика и спецификация на Софийска районна прокуратура.....	4 стр.
2. Кадрово обезпечаване и структура на Софийска районна прокуратура.....	5 стр.
2.1. Кадрово обезпечаване.....	5 стр.
2.2. Структурна спецификация на Софийска районна прокуратура.....	7 стр.
3. Обобщен анализ на дейността на Софийска районна прокуратура.....	9 стр.
3.1. Преписки. Проверки по чл.145 ЗСВ.....	9 стр.
3.2. Досъдебни производства.....	10 стр.
3.3. Наказателни производства в съдебна фаза.....	18 стр.
3.4. Гражданско-съдебен надзор.....	26 стр.
3.5. Изпълнение на наказанията. Принудително лечение.....	27 стр.
3.6. Надзор за законност.....	31 стр.
3.7. Международно-правно сътрудничество.....	31 стр.
III. Достижения и проблеми в досегашната дейност на Софийска районна прокуратура.....	32 стр.
IV. Набелязване на цели за развитие и мерки за тяхното достигане.....	38 стр.
Заключителна част.....	46 стр.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА, ЧЛЕНОВЕ НА ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

На основание чл. 194а, ал. 2 от Закон за съдебна власт, представям на Вашето внимание настоящата концепция за стратегическо управление на Софийска районна прокуратура /СРП/. Концепцията е изготвена в качеството ми на кандидат в процедура по избор на административен ръководител на Софийска районна прокуратура.

При изготвяне на концепцията е използвана информация от двата последни годишни доклада за 2023 г. и 2024 г. на Софийска районна прокуратура.

В представената концепция съм изложила личната ми мотивация за заемане на длъжността, анализ и оценка на състоянието на органа на съдебната власт, очертани са достиженията и проблемите в досегашната дейност на органа, набелязани са целите за развитие и мерките за тяхното достигане.

I. ЛИЧНА МОТИВАЦИЯ ЗА ЗАЕМАНЕ НА ДЛЪЖНОСТТА „АДМИНИСТРАТИВЕН РЪКОВОДИТЕЛ – РАЙОНЕН ПРОКУРОР НА СОФИЙСКА РАЙОННА ПРОКУРАТУРА“.

В съдебната система постъпих през 2018 г., когато бях само на 27 години, малко след като завърших висшето си образование по специалност „Право“ и след придобиване на изискуемата правоспособност, за да практикувам юридическата професия.

Сред личния си архив намерих мотивационното писмо, което през 2017 г. съм писала до действащия тогава състав на ПК на ВСС във връзка с участието ми в конкурса за младши прокурор. Ще цитирам малка част от него, за да разберете каква е била мотивацията ми тогава да упражнявам тази професия, а след това ще изложа каква е мотивацията ми към днешния момент. Вие сами ще прецените дали притежавам качествата необходими за един административен ръководител. В мотивационното си писмо съм изложила следното:

„Имам огромно желание да се развивам и да израствам професионално, но за жалост на сегашната ми работа нямам такава възможност. Възможност за това виждам именно, като „младши прокурор“. Заемането на такава длъжност е мотивация за един млад човек да се стреми към развитие и усъвършенстване на знанията. Именно и това е един от мотивите ми да се явя на конкурс за „младши прокурор“. Имам желание за кариерно развитие и знам, че това е възможно именно в

системата на съдебна власт. Никъде другаде не бих могла да се развивам и израствам така, както искам. Също така искам да спомагам за прилагането на изкуството за доброто и справедливото (правото). Искам да спомогна за вярата в справедливостта и изграждането на доверие между общество и държава.“

Седем години по-късно, преминала през много неволи, видяла немалко от действителността и работила по множество разнообразни дела и преписки, придобила, бих казала, огромен и разнообразен опит, не знам дали бих подходила със същата наивност. Но знам, че едно нещо не се е променило за седем години, макар придобитият от мен житейски и професионален опит, а именно, че искам да спомагам за прилагането на изкуството за доброто и справедливото (правото) и че искам да спомогна за вярата в справедливостта и изграждането на доверие между общество и държава. И днес знам, че и през каквото и да трябва да премина в тази професия, единствено важно за мен ще остане призиванието ми, а именно да работя в полза на обществото ни. Професията ни е призвание и тя трябва да се упражнява от хора, които горят в нея, които имат отношение към нея, имат вродено чувство за справедливост.

Професионалният ми път започна като младши прокурор в Районна прокуратура – Враца и продължи в Районна прокуратура – Перник, където към настоящия момент продължавам да работя като прокурор. В този период непрекъснато съм упражнявала тази професия, като не съм отсъствала от работа продължително, поради някаква причина. Благодарение на възможността ми да работя в тези две прокуратури, които отговарят за два много тежки региона, от криминогенна гледна точка, аз успях да придобия, смея да кажа, огромен професионален опит, като съм наблюдавала разследвания и проверки по разнообразни състави от Наказателния кодекс. Толкова много обичам това, което правя, че работните дни в седмицата не ми стигат и съм отдавала много от личното си свободно време именно на работата.

За мен винаги от съществено значение е била не само срочността по преписките и делата, но и качеството на работа, поради което в повечето случаи проверките и делата, които наблюдавам са обемни, което разбира се неминуемо води и до обемност на прокурорските ми актове. Причината за това е, че аз съм много отдадена и отговорна. Въпреки немалкия обем от работа и заетост в работния процес, аз държа много на личния контакт с водещите проверката и разследващите органи с оглед подобряване ефективността на екипната ни работа. От изключително важно значение за мен е организираността. Никога не се свеня да изисквам от водещите проверките и разследванията, но и да им оказвам нужното съдействие.

Изводи в подкрепа на изложеното от мен във връзка с организираността ми и начина ми на работа може да направите и от извършената ми атестация през 2023 г.

В действителност аз нямам опит на ръководна позиция, но на практика не бих казала, че е точно така. Времевият интервал, в който съм част от съдебната система се оказа много интересен и интензивен, като за този сравнително недълъг период аз станах свидетел на управлението на трима главни прокурори, от общо седем след 1992 г. Във всяка една от районните прокуратури, в които съм работила и работя, както и в окръжните прокуратури в тези областни градове, станах свидетел на смяна на ръководители, като по този начин успях да почерпя много разнообразен ценен опит от тях. Разбира се, че всеки ръководител поема поста със свои идеи и виждания, със свои цели за подобряване резултатите на тези органи на съдебната власт. Ето защо считам, че вече знам как трябва да действа един административен ръководител и как не трябва да действа, т.е. успях за това време да почерпя и добрия, и лошия опит от различните места и най-вече от различните ръководители. А що се отнася до административната дейност по администриране на преписки и дела, като и други свързани с това дейности, следва да се отбележи, че с течение на времето съм почерпила добър опит и дори бих казала, че съм наясно и с деловодната дейност и трудностите, които срещат служителите в работния процес. Освен това аз много активно следя вътрешните правил на ПРБ и тези в прокуратурата, в която работя. Ето защо бих казал, че може формално да не бих могла да впиша в автобиографията си, че съм заемала до момента такава административна длъжност, но не бих казала, че практически е така. Освен това, следва да се отбележи, според мен, това да си добър и качествен ръководител не се учи, защото или имаш управленски потенциал, или го нямаш. Но също така не следва да се пропуска и фактът, че една от основните ни функции в нашата професия е свързана именно с ръководене на разследване, което неминуемо спомага за развитие на управленския потенциал.

Софийска районна прокуратура може да се определи като уникален по своята същност орган на съдебната власт, като една от най-големите прокуратури от структурата на Прокуратурата на Република България. Последните няколко години не бяха леки за Софийска районна прокуратура, под знака на различни публични скандали, които доведоха и до множество проверки в този орган, при които бяха установени нередности, свързани с предходния начин на управление. Всичко това доведе до големи загуби в доверието от страна обществото към тази прокуратура. Ето защо вярвам, че за да бъде изградено отново, вече загубеното, обществено доверие и същото

да се повиши до такава степен, че да върне у гражданите усещането за въздаване на справедливост от страна на правоохранителните органи, то трябва нов поглед, необременен от досегашното статукво и лишен от лични амбиции. Трябва ръководител, който има различен поглед, различна визия за управление, но без пренебрегване на вече установените добри практики от настоящото временно управление. Като към прехода на новата визия следва да се премине плавно, но с ясно и утвърдени цели за бъдещо развитие.

Аз знам, че притежавам не само ценни личностни качества, които могат да спомогнат за постигане на поставените от мен цели, но имам силата, волята и способността да го сторя.

II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА СОФИЙСКА РАЙОННА ПРОКУРАТУРА.

1. Обща характеристика и спецификация на Софийска районна прокуратура.

Софийска районна прокуратура по своята същност е първоинстанционна прокуратура, макар съгласно чл. 233, ал. 3 от Закон за съдебната власт /ЗСВ/, законодателят да е предвидил една привилегия за работещите в тази прокуратура прокурори, изразяваща се приравняването им с окръжните прокуратури с оглед на първоначален ранг „прокурор в ОП“, още при назначаването им на длъжност „прокурор“. Като това законодателно решение е разбираемо с оглед спецификата на този орган на съдебната власт.

Компетентността на Софийска районна прокуратура, касаеща местната подсъдност съответства на местната подсъдност на Софийски районен съд, определена от Висшия съдебен съвет, съобразно разпоредбата на чл. 30, ал. 1 и ал. 2, т. 7 от ЗСВ, като в съдебния района на Софийски районен съд попада територията на Столична община, състояща се от 24 административни района, включващи прилежащи малки населени, обособени в кметства. Територията на Столична община е 1 348,902 кв. км., което я прави втората по големина българска община. По последни официални данни населението на тази община наброява около 1 300 000 души, а по неофициални данни вероятно надвишава тази цифра, което прави района, в сравнения с други райони в страната, гъсто населен.

Родовата компетентност на Софийска районна прокуратура също не следва да се подценява. Като първоинстанционна прокуратура от нейната компетентност, съобразно разпоредбите на чл. 35 от НПК, са огромен брой престъпления, предвидени в НК, сред които са престъпленията против личността, против правата на гражданите, против брака, семейството и младежта, против собствеността, против стопанството, против реда на управление, против спорта, документни престъпления, престъпления против реда и общественото спокойствие, общоопасни престъпления.

Не следва да се пренебрегва и фактът, че с разпоредбата на чл. 37, ал. 1, т. 1 от НПК, законодателят е предвидил една специфична компетентност за софийските съдилища, респ. Софийска районна прокуратура, касаеща престъпления, извършени в чужбина от чужденец или с участието на такъв.

Освен това като типичен прокурорски орган на съдебната власт, представляващ и защитаващ обществения интерес, за Софийска районна прокуратура е налице и допълнителна компетентност, касаеща надзор за законност и гражданско – съдебен надзор, като тази компетентност не следва да се омаловажава, предвид специфичния предмет и обществените отношения, които касаят тези надзори.

Не следва да се подминава и фактът, че съобразно предвидения в закона ред на прокуратурата именно е възложено привеждане в изпълнение на наказанията по влезли в сила присъди, като за Софийска районна прокуратура също е налице такова правомощие, съобразно нейната местна компетентност.

В заключение на изложеното дотук следва да се отбележи, че с оглед на територията, от компетентността на Софийска районна прокуратура, огромният брой население, широкият диапазон от престъпления, от нейната компетентност, както и допълнително предвидени компетентности, Софийска районна прокуратура може да се определи като уникален по своята същност орган на съдебната власт, имащ нужда от необходимата кадрова обезпеченост от действително работещи прокурори и служители, като за безпроблемното функциониране на този орган е необходимо кадровият ресурс да бъде максимално обезпечен и оптимизиран, да работи при ясни и стриктно спазвани правила, и най-вече при съразмерна и съобразена натовареност на всеки един прокурор и служител, което не само би довело до намаляване стресиращите фактори в работния процес, но и до една по-благоприятна работна среда. А всичко това неминуемо би довело и до повишаване на трудоспособността и качеството на положения труд.

2. Кадрово обезпечаване и структура на Софийска районна прокуратура.

2.1. Кадрово обезпечаване.

Щатната численост на прокурорите в Софийска районна прокуратура към 31.12.2024 г. е наброявала 226 щатни длъжности, от които една щатна длъжност за „административен ръководител – районен прокурор“, пет щатни длъжности за „заместник-районен прокурор“, двеста щатни длъжности за „прокурор в районна прокуратура“ и двадесет щатни длъжности за „младши прокурор“. Ръководните длъжности в Софийска районна прокуратура са заети, с изключение на длъжността „административен ръководител – районен прокурор“, чиито функции към настоящия момент се изпълняват от определения от Прокурорската колегия на ВСС изпълняващ функциите прокурор.

Към края на 2024 г. от общо 220 щатни длъжности за прокурор свободни са били седем, което за голямата щатна численост е минимално съотношение на заетите и незаетите места, още повече с оглед на текущи и приключили конкурси, на които са предвидени места и за Софийска районна прокуратура.

Макар и не малката щатна численост на магистратски длъжности, голяма част, от които са заети, то през 2024 г. реално работещите прокурори са били далеч от желателния брой, а именно 175 прокурори, което е около 80 % от нужния капацитет за безпроблемно и нормално функциониране на иначе една от най-натоварените прокуратури в страната. Като за оптимизиране на работния процес, при такъв капацитет от действително работещи прокурори от съществено значение на безпроблемното протичане на работния процес е добрата управленска организация и установен ред. Въпреки намаления капацитет не следва да се допуска завишен интензитет на натоварването на прокурорите за сметка на липсващата кадрова обезпеченост.

Освен щатната численост на заеманите длъжности от магистрати, от съществено значение за правилното и нормално функциониране на този орган на съдебната власт е щатната численост на съдебните служители, което към края на 2024 г. възлиза на 201 предвидени щатни длъжности, от които две щатни бройки не са били заети, а четирима служители са ползвали болничен за временна нетрудоспособност. От посочената щатна численост само 127 от щатните длъжности са били предвидени за съдебни деловодители, което е изключително малка численост на фона на магистратите. Софийска районна прокуратура е на едно от последните места по кадрова обезпеченост на съдебни служители. За да функционира

ефективно и правилно този орган от съществено значение е именно кадровата обезпеченост не само на магистратите, но и тази на съдебните служители, която численост обективно би следвало да е равна или да надвишава тази на магистратите и това е разбираемо, тъй като се касае за значителен по обем документооборот. По една преписка или дело може да има няколко входящи движения или изходящи такива. Ако при прокурор преписката/делото се докладва на бюрото му веднъж, този доклад за деловодството е равен на двоен оборот, а именно входящо/изходящо движение.

Освен работата на магистратите, подобаващо значение следва да се отдава и на работата на съдебните служители, чиито задължения са много отговорни и са от съществено значение за своевременното придвижване на документооборота до неговия адресат. Всичко това прави работата на съдебните служители, също като на магистратите, със сравнително висок интензитет на стресов фактор. Ето защо ръководството на този орган на съдебната власт, следва да подхожда със завишено внимание към проблемите на съдебните служители, като организацията на съдебните служители бъде максимално оптимизирана, по такъв начин, че служителите да бъдат съразмерно натоварвани, съобразно кадровата обезпеченост. Освен това трябва да бъдат предприети и действия по увеличаване на щатната численост на съдебните служители, макар през 2024 г. щатната численост да е била увеличена с четири щатни длъжности.

2.2. Структурна спецификация на Софийска районна прокуратура.

Съгласно Заповед №РД-04-01-800 от 26.02.2024 г. на И. Ф. Административен ръководител на Софийска районна прокуратура е била утвърдена надзорната дейност в този орган на съдебната власт, като са били определени следните надзори: „Следствен надзор“, „Наказателно –съдебен надзор“, „Надзор за изпълнение на наказанията и други принудителни мерки“, „Административен надзор за законност“, „Надзор за законност и закрила на малолетните и непълнолетните“, „Надзор по преписки, свързани със задължителни лечения и принудителни медицински мерки“ и „Гражданско-съдебен надзор“.

Според чл. 4, т. 9 от Правилата за приложението на разпределението на преписките и досъдебните производства на принципа на случайния подбор в Прокуратурата на Република България в районна прокуратура унифицираните групи за случайно разпределение на преписки и досъдебни производства може да бъде в следните групи: „Преписки“, „Досъдебни производства“, „Бързи производства“ /по преценка на административния

ръководител/, „Изпълнение на наказанията“, „Надзор за законност“, „Международно правно сътрудничество“, „Гражданскосъдебен надзор“, „Наказателносъдебен надзор“, както и групи, необходими за изпълнение на методически и организационни указания на главния прокурор.

В Софийска районна прокуратура е имало седем отдела, а именно: „Престъпления против личността“, „Икономически престъпления“, „Общопасни престъпления и престъпления, извършени от служители на ДАНС, МВР и ГД „Охрана“ към МП, „Дела с обществен интерес“, „Изпълнение на наказанията и принудително лечение“, „Надзор за законност“ и „Гражданско-съдебен надзор“. Така направената организация не е била най-оптималната такава, като същата е довела както до несъразмерна и неравномерно натовареност на някой от прокурорите, така и до тясна специализация на дадени прокурори от конкретен отдел за сметка на липсата на професионален опит в областта на другите отдели.

Със Заповед №РД-04-01-4551/03.11.2023 г. на административен ръководител на СРП с цел подобряване на организацията в СРП за разпределяне на преписките и досъдебните производства чрез модула за случайно разпределение УИС 3.0 са били утвърдени и въведени в действие считано от 06.11.2023 г. нови Вътрешни правила за прилагане на принципа за случайния подбор при разпределяне на делата и преписките в СРП, с които се регулира структурата на СРП, начинът и редът за разпределение между прокурорите на постъпващите дела и преписки. Така утвърдените правила за били изменени с последващи заповеди на И.Ф. Административен ръководител на Софийска районна прокуратура.

Към настоящия момент структурирането на Софийска районна прокуратура на принцип на видовете престъпления не съществува и случайното разпределение на преписки и досъдебни производства не се извършва, съобразно видовете престъпления, между конкретен брой прокурори от съответните отдели, а разпределението се извършва независимо от вида на престъплението, предмет на конкретна преписка или досъдебно производство. Тази значителна реформа в Софийска районна прокуратура е от съществено значение за подобряване на равномерно разпределение, при спазване принципа на случайно разпределение. Някои от отделите запазват своята самостоятелност и относително по-малка численост, а именно тези, свързани с „Надзор за изпълнение на наказанията и други принудителни мерки“, „Административен надзор за законност“, „Надзор по преписки, свързани със задължителни лечения и принудителни медицински мерки“ и „Гражданско-съдебен надзор“.

3. Обобщен анализ на дейността на Софийска районна прокуратура.

3.1. Преписки. Проверки по чл.145 ЗСВ.

Общият брой на наблюдаваните от Софийска районна прокуратура преписки през 2024 г. възлиза на 50 209 броя (за 2023 г. – 47 525 броя, за 2022 г. – 42 580 броя, за 2021 - 38 491 броя, за 2020 - 38 392 броя). Новообразувани от тях за 2024 г. са били 45 0871 броя. Забелязва се продължаваща тенденция за увеличаване на броя на новообразуваните преписките спрямо 2023 г., когато новообразуваните са били 41751 броя, за 2022 г. - 39221 броя, за 2021 г. - 35 243 броя. Но същевременно следва да се отбележи, че във връзка с пандемията от корона вирус в цялата страна бе установен съществен спад в новообразуваните преписки и дела през 2020 г., който спад постъпателно започна да намалява, като дори новообразуваните преписки започнаха да надхвърлят броя на новообразуваните преписки от преди пандемията. Това твърдение важи и за данните на Софийска районна прокуратура, където през 2019 г. е имало 40 050 броя новообразувани преписки.

Общият брой на решените преписки през 2024 г. е 48 568 броя, при 46 126 броя за 2023 г., за 2022 г. – 41 007 броя, за 2021 г. - 36 587 броя, за 2020 този брой е 37 094. Прави впечатление, че голяма част от общия брой преписки за 2024 г. са решени с отказ да се образува досъдебно производство /ДП/, а именно 34 221 броя от решените преписки (при 32 100 броя за 2023 г., 30 121 броя за 2022 г., при 25 598 броя за 2021 г.), а по 7 763 броя за 2024 г. (при 7 749 броя за 2023 г., 8 094 броя за 2022 г., 7 687 броя за 2021 г.) от преписките са образувани досъдебни производства, поради наличието на достатъчно данни за извършени престъпления.

Общият брой преписки с възложена проверка от прокурор на друг орган е 12 930 броя за 2024 г. (при 11 928 броя за 2023 г., 10 691 броя за 2022 г., при 10 726 бр. за 2021 г.), от които са били образувани досъдебни производства по 2 029 броя, при 2 108 броя за 2023 г., 1 869 броя за 2022 г., 1 806 броя за 2021 г., а по 7 536 броя (при 6 744 броя за 2023 г., 6 119 броя за 2022 г., при 6 220 броя за 2021 г.) е бил постановен отказ от образуване на ДП. От посочените преписки 12 463 броя за 2024 г. (при 11 351 за 2023 г., 10 318 броя за 2022 г., при 10 332 броя за 2021 г.) от тези преписки са били приключени в срока по чл. 145, ал. 2 ЗСВ, а 151 боя (при 104 броя за 2023 г., 74 броя за 2022 г., при 189 броя за 2021 г.) - след изтичане на този срок. Същевременно 1 261 броя от тези преписки (при 1050 броя за 2023 г., 1023 броя за 2022 г., при 810 броя за 2021 г.) проверки са били върнати с разпореждане за извършване на допълнителна проверка.

В чл. 145, ал. 2 ЗСВ е регламентиран двумесечен срок за извършване на проверките, който може да бъде удължаван еднократно с един месец от административния ръководител на съответната прокуратура или определен негов заместник. Със Заповед № РД-02-16/21.10.2024 г. на И.Ф. Главен прокурор на Р. България е утвърдено Указание относно извършване на проверка, съгласно чл. 145, ал. 1, т. 2 и т. 3 и ал. 2 от ЗСВ.

В действителност е налице голям обем на работа в Софийска районна прокуратура през 2024 г., но е налице и завишаване с около една трета на преписките, приключили извън законоустановените срокове, спрямо предходната 2023 г. Ето защо считам, че освен предприетите мерки от настоящото ръководство на Софийска районна прокуратура с въвеждането на организация за съблюдаване на тези срокове, следва да бъдат предприети и други управленски действия, целящи осъществяване на по-стриктен контрол по спазване на законоустановените срокове не само от наблюдаващите прокурори, но и от ръководствата на структурите, на които са били възложени проверките. Освен това следва да се отбележи, че преписките, по които са били възложени проверки са относително не толкова голям дял от общия брой наблюдавани преписки, като за 2024 г. се касае за малко повече от една четвърт, при наличие на не малък брой компетентни органи, извършващи тези проверки.

3.2. Досъдебни производства.

3.2.1. Обобщени данни.

През 2024 г. в Софийска районна прокуратура са наблюдавани 50 688 броя наказателни производства (при 60 467 броя за 2023 г., 47 029 броя за 2022 г., за 2021 г. те са 55 364). Новообразуваните от тях за 18 558 броя, при 17 391 броя за 2023 г., 17 197 за 2022 г. и 16 369 за 2021 г.

За 2024 г. са наблюдавани 5 054 броя бързи производства, като за 2023 г. те са 3 210, при 2 032 за 2022 г. и 2 019 броя за 2021 г. Новообразуваните бързи производства през 2024 г. са 5 054 броя, като при 2 304 броя от тях, прокурорите са постановили разследването да се извърши по общия ред, поради правна и фактическа сложност. Така броят на наблюдаваните досъдебни производства по общия ред, в това число и преобразуваните бързи такива, е 32 395, от които новообразувани са 13 521 броя.

Разследването на наблюдаваните през 2024 г. досъдебни производства е било разпределено по разследващи органи както следва: а) разследвани от разследващ полиция – общо наблюдавани (без прекратените по давност) – 31 710 броя (при 29 719 за 2023 г., 28 357 за 2022 г. и 28 667 за 2021 г.), като от тях новообразувани са 13 366 броя (при 14 039 за 2023 г., 15

025 за 2022 г. и 14 245 за 2021 г.); б) разследвани от следовател – общо наблюдавани (без прекратените по давност) – 668 броя (при 657 за 2023 г., 655 за 2022 г. и 647 за 2021 г.), от които новообразувани – 151 броя (при 149 за 2023 г., 153 за 2022 г. и 120 за 2021 г.), а едно досъдебно производство е било възложено на следовател по реда на чл.194, ал.1, т.4 НПК при 25 за 2023 г., 3 за 2022 г.; в) разследвани от прокурор – общо наблюдавани (без прекратените по давност) – 5 (при 6 за 2023 г., 4 за 2022 г. и 6 за 2021 г.), като едно от тях е било новообразувано през периода; г) разследвани от разследващ митнически инспектор – общо наблюдавани (без прекратените по давност) – 12, при 16 за 2023 г., 13 за 2022 г. и 24 за 2021 г.). За отчетния период са налице 3 новообразувани дела при 12 за 2023 г., 1 за 2022 г. и 9 за 2021г.

С оглед броя на наблюдаваните за 2024 г. досъдебни производства и новообразуваните такива, може да се направи извод за наличие на наблюдавани дела със значителен срок на разследване предвид и данните за новообразувани досъдебни производства за предходни периоди. Впечатление прави, че голям брой от наблюдаваните производства са били възложени на разследващи полицаи, като макар и наличието на девет районни управления, към които са обособени отдели/сектори по разследване, каквито са обособени и в СДВР и ГДНП, въпреки това се касае за огромен брой разследвания по дела, а именно 31 710 броя, разпределени основно между тези структури на МВР, при 668 броя възложени на следовател, като за 2024 г. само едно от делата е възложено по реда на чл. 194, ал. 1, т. 4 от НПК, както и 12 дела възложени на разследване на разследващ органи при АМ. Налице е очевидна неравномерност при възлагане на разследванията, което неминуемо води до претоварване на едни разследващи органи за сметка на други такива и всичко това води до занижаване качеството на работа, забавяне на дела и несвоевременното им приключване.

През 2024 г са приключените 18 915 броя досъдебни производства (при 18 204 за 2023 г., 17 803 за 2022 г. и 19 987 за 2021 г.). В рамките на законоустановения срок са приключени 18 875 броя (при 18 133 за 2023 г., 17 789 за 2022г. и 19 949 за 2021г.), а извън него – 40 (при 71 за 2023 г., 14 за 2022г. и 38 за 2021г.). За поредна година се увеличава значително броят на неприключените досъдебни производства, които за 2024 г. са били 16 155 броя (при 14 965 за 2023г., 12 574 за 2022 г. и 11 205 за 2021 г.). Въпреки значителното увеличение 16 013 са в законов срок, а извън такъв са били 142 (при 48 за 2023 г., 47 за 2022 г. и 21 за 2021 г.), което е около 200 % увеличение спрямо предходния период. *Въпреки това, на база данните за срочността на водените разследвания тези, извън срока са минимално*

процентно съотношение. Ето защо следва да се продължи последователността в изградените организационни механизми от страна на настоящето ръководство, контролиращи срочността, като същите следва да бъдат надградени по такъв начин, че да не водят до излишно ангажиране на и иначе натоварените разследващи органи и прокурори.

За 2024 г. общият брой на решените досъдебни производства от прокурор е 34 039 броя (при 44 927 за 2023 г., 32 093 за 2022 г. и 43 350 за 2021 г.), като 33 656 от тях са били решени в срок до 1 месец.

Решените досъдебни производства над 1 месец без удължаване на срока от административния ръководител и/или от оправомощен от него прокурор са 13 (при 55 за 2023 г., 49 за 2022 г. и 78 за 2021 г.).

На следващо място, решените досъдебни производства до 2 месеца – с удължен срок от административния ръководител и/или от оправомощен от него прокурор са 366 (при 296 за 2023 г., 210 за 2022г. и 269 за 2021г.).

Минимален е броят на решените досъдебни производства над 2 месеца, като за 2024 г. те са 4 броя, при 2 броя за 2023 г., 0 за 2022 г. и 39 за 2021 г.

През 2024 г. са били направени 5 искания за ускоряване на досъдебното производство на основание чл. 368 НПК, като от съда са били разгледани 6 искани, от които две са уважени и четири са били отхвърлени.

Прекратените и внесени в съда досъдебни производства за 2024 г. са 10 275 (при 8 497 за 2023 г., 8 320 за 2022г. и 8 682 за 2021г.). Продължителността на тези дела, съответно от момента на образуване до момента на решаването му от прокурор, е както следва: до 8 месеца – 5 728 броя (при 4 749 за 2023 г., 4 779 за 2022 г. и 4 768 за 2021 г.), до 1 година – 1 907 броя (при 1 629 за 2023 г., 1 550 за 2022 г. и 1 758 за 2021 г.), над 1 година – 1 599 броя (при 1 266 за 2023 г., 1 256 за 2022 г. и 1 392 за 2021 г.) и над 2 години – 1 041(при 853 за 2023 г., 735 за 2022 г. и 764 за 2021 г.).

Внесените в съда през 2024 г. досъдебни производства са 2 877 броя (при 2 503 за 2023 г., 2 505 за 2022 г. и 2 657 за 2021 г.) срещу 3 012 лица. Обвинителните актове са 2 085 брой (при 1 751 за 2023 г., 1 786 за 2022 г. и 1 822 за 2021 г.), като с тях са предадени на съд 2 189 лица, внесени са 587 споразумения (при 505 за 2023 г., 446 за 2022 г. и 484 за 2021 г.), по отношение на 615 обвиняеми, а направените предложения за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по чл.78а НК са 206 (при 250 за 2023 г., 281 за 2022 г. и 354 за 2021 г.) срещу 208 привлечени като обвиняеми лица.

Броят на прекратените досъдебни производства за 2024 г. е 22 491 броя (при 34 196 за 2023 г., 22 436 за 2022 г., а за 2021 г. – 30 646 броя). Изключвайки тези по давност, броят остава 7 398, от които 321 са срещу

известен извършител или лице, привлечено като обвиняем, а останалата част – 7 077 срещу неизвестен извършител или без да е привлечено лице в качеството на обвиняем по тях.

Прекратените по давност досъдебни производства са 15 543 за 2024 г., 28 202 за 2023 г. и 16 621 за 2022 г.,

През 2024 г. спрените досъдебни производства са 7 630 броя (при 7 639 за 2023 г., 8 044 за 2022 г. и 9 005 за 2021 г.), като преобладаващата част от тях, а именно 6 897 са спрени поради неразкриване на извършителя, а 733 на други основания. Възобновените дела за 2024 г. са 1 760, като за 2023 г. те са 2 840, при 2 273 за 2022 г.

За 2024 г. новообразуваните дела за престъпления против личността са 2 411 (при 2 181 за 2023 г., 2 119 за 2022г. и 2 139 за 2021г.), като от тях в съда са били внесени 381 акта срещу 407 лица, от които – 270 обвинителни акта срещу 292 лица, 77 споразумения за 81 лица и 34 предложения по чл.78а НК за 34 лица.

Най-голям брой от новообразуваните дела са били за причиняване на умишлени телесни повреди – 1 099 , следвани традиционно от подпомагане и/или склоняване към самоубийство (по чл.127 НК) – 515.

На следващо място са заканите с престъпление – 505 , телесните повреди по професионална непредпазливост по чл.134 НК – 59 дела, принуда по чл.143 – 37 дела, блудства по чл.150 НК – 34 дела, за престъпления по чл.144а – системно следене, което би могло да възбуди основателен страх – 28 дела, злепоставяне по чл.136 НК – 18 дела, блудства с малолетни по чл.149 – 18 дела, изнасилвания по чл.152 – 17 дела, по чл.151 НК – 3 дела. Общо пострадалите физически лица по новообразуваните досъдебни производства по тази глава са 2 531, измежду които 110 непълнолетни и 71 малолетни.

Най-много от новообразуваните през 2024 г. дела за престъпления от глава III от НК – „Посегателства срещу правата на гражданите“, са по чл.172б НК – 57, следвани от тези по чл.168 НК-46 и по чл.170 НК – 34. Общият брой на образуваните досъдебни производства за престъпления по тази глава са 165 (при 142 за 2023 г., 129 за 2022г. и 181 за 2021г.). Пострадалите от тези престъпления лица са 48, а ощетените юридически лица – 58.

Общо 153 досъдебни производства за били образувани за „Престъпления против брака и семейството“ (глава IV, раздел I от НК), като обичайно най-голям брой остават делата по чл.183 НК за неплащане на издръжка – 116 и тези по чл.182 НК – 18 дела, като 53 от всички образувани досъдебни производства са внесени в съда.

За 2024 г. е налице намаление на новообразуваните дела за престъпления против собствеността (глава V от НК) – общо 7 058 (при 7 322 за 2023 г., 7 935 за 2022г. и 7 537 за 2021г.), от които в съда са внесени 696 прокурорски акта срещу 782 лица. Както обикновено, най-много са образуваните досъдебни производства за кражби съответно по чл.194 – 2 949 дела, чл.195 – 1 885 дела, следвани от досъдебните производства за измами, от които такива по чл.209 – 687 дела, чл.210 – 39 дела и чл.211 – 3 дела, документни измами по чл.212 НК – 64 дела, компютърни измами по чл.212а НК – 113 дела, унищожаване и повреждане на имущество по чл.216 НК – 486 дела, грабежи по чл.198 НК – 342 дела, обсебване по чл.206 НК – 238 дела, престъпления по чл.207 НК – 136 дела, длъжностни присвоявания по чл.201 – 56, изнудвания по чл.213а – 38. Непълнолетните пострадали от тези престъпления са 85, а малолетните лица – 50. Ощетените юридически лица от посочената група престъпления са 458.

Новообразуваните през 2024 г. досъдебни производства за престъпления против стопанството (глава VI НК) са 523. По тях в съда са били внесени 32 прокурорски акта. Отново най-голям е броят на делата за престъпления по чл.227б НК – 431, следвани от тези по чл.234в НК – 53.

За 2024 г. новообразуваните досъдебни производства за престъпления по глава VIII от НК – против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции са 315 (при 514 за 2023 г., 346 за 2022г. и 229 за 2021г.), като по тях в съда са били внесени 133 прокурорски акта. От новообразуваните, по чл.281 НК са 128 (при 310 за 2023 г., 171 за 2022г. и 38 за 2021г.), следвани от тези по чл.296 – 90, чл.290 – 36, чл.270 – 16, чл.286 и чл. 270 – по 16 и чл. 291 НК – 4 дела.

Налице е ръст при образуваните досъдебни производства за документни престъпления по глава IX от НК, като през 2024 г. същите са 747 (при 549 за 2023 г., 623 за 2022г. и 704 за 2021г.). Най-многобройни от образуваните досъдебни производства по тази глава са за престъпления по чл.309 НК – 177, следвани от тези по чл.316 НК – 328, по чл.. 309 НК- 198, чл.313 НК– 89, чл.308 НК – 72 и т.н.

Новообразуваните дела за престъпления против реда и общественото спокойствие (глава X НК), през 2024 г. са 506, при 518 за 2023 г., 429 за 2022 г. и 474 за 2021 г. От тази група отново най-често срещани са делата за хулиганство по чл.325 НК – 366, следвани от тези по чл. 326 от НК – 49, по чл.323 – 41, по чл.325б НК – 22, чл.324 НК – 8.

Налице е сериозно увеличение за 2024 г. на досъдебни производства за общоопасни престъпления, чийто брой е 6 680, при 5 361 за 2023 г., 4 807 за 2022г. и 4401 за 2021г. От посочената група 3 838 от тях са за престъпления по чл.354а НК – държане на наркотични вещества без

разрешение, а след тях се нареждат делата за престъпления по чл.343б НК – 1 337, чл.346 НК – 503.

3.2.1. Данни относно някои специфични категории преписки и дела.

**Корупционни престъпления.*

За 2024 г. в Софийска районна прокуратура са наблюдавани 389 производства, при 337 за 2023 г., през 2022 г. са били 312, през 2021 г. - 342, през 2020 г. - 310. Това са дела, образувани за корупционни престъпления, посочени във въведения със заповед № ЛС-726/18.03.2014 г. на главен прокурор единен каталог на корупционните престъпления, в който са залегнали престъпления от компетентността на Софийска районна прокуратура, извършени от длъжностни лица с вероятен корупционен мотив, злоупотреба със служебно положение на длъжностни лица и престъпления на недлъжностни лица с вероятен корупционен мотив.

Новообразуваните за 2024 г. дела са 131, като за 2023 г. са 100, за 2022 г. са били 74, а за 2021 г. - 82. От тези дела най-голяма група са присвоителните престъпления по глава V от НК- 60, 53 за 2023 г., а за 2022 г. - 45.

**Престъпления свързани с наркотични вещества.*

За 2023 г. в Софийска районна прокуратура са наблюдавани общо 4 481 досъдебни производства за престъпления свързани с наркотични вещества, както следва по чл.354а, ал.3 – 1 238, по чл.354а, ал.5 – 3 221, чл.354б – 1, чл.354в, ал.1 - 16 и чл.343в, ал.5 – 2. През 2023 г. този брой е бил 3 090 броя.

От тях новообразуваните са 3 857. Приключени от разследващ орган- 3 571. Решени от прокурор – 3 675, от които 3 292 са били прекратени, 297 са внесени в съд, по които са осъдени 236 лица, а 4 лица са оправдани.

За мен лично остава загадка как в Софийска районна прокуратура се наблюдава производство по чл.354б от НК, което съгласно чл. 35, ал. 2 от НПК е от компетентността на окръжните прокуратури. Като впечатление прави, че за отчетните периоди през 2023 г. и 2024 г. е отчетено наблюдаването на разследване за такова престъпление.

**Престъпления свързани с незаконен трафик на хора.*

В Софийска районна прокуратура за 2024 г. са наблюдавани общо 41 дела за престъпления по чл.159а и чл.159б, както следва по чл. 159а– 25 и по чл.159б– 16. От тях новообразуваните са 15 (чл. 159а– 10 и по чл.159б– 5), а 17 (чл. 159а– 11 и по чл.159б– 6) са били приключени от разследващ орган. Решени от прокурор са били 18, от които 5 са внесени в съд, по които са осъдени 4 лица.

За 2023 г. е имало общо 34 дела за престъпления по чл.159а и чл.159б, както следва по чл. 159а– 22 и по чл.159б– 12. От тях новообразуваните са 11 (чл. 159а– 8 и по чл.159б– 3), а 12 (чл. 159а– 10 и по чл.159б– 2) са били приключени от разследващ

За 2022 г. е имало общо 54 дела за престъпления по чл.155, чл.159а НК – чл.159в НК, при 51 дела за 2021 г. От тях 25 са били приключени от разследващ орган – 22 за 2021 г. Решени от прокурор са били 28, 22 за 2021 г. и за 2020 г. – 4. Четири от делата са били спрени, при 5 за 2021 г., 16 са прекратени – 11 за 2021 г. и 4 са внесени в съда- също колкото 2021 г.

**Досъдебни производства, образувани престъпления, извършени от непълнолетни лица.*

По отношение на престъпленията, извършени от непълнолетни, през 2024 г. в Софийска районна прокуратура са били наблюдавани общо дела, като за 2023 г. са 173 броя, за 2022 г. броят на делата е 143, за 2021 г. -192 дела, а за 2020 г. – 189, като от тях новообразувани са 57.

Най-голям дял от делата заемат престъпленията против собствеността, които са 91, при 90 за 2023 г., за 2022 г. - 83, за 2021 г. -118 дела. След тях по дял се нареждат престъпленията против личността – 40, а за 2023 г. - 38, за 2022 г.- 35.

Приключени от разследващ орган са били 88. Решените от прокурор са 93. Внесени в съда са 71, при 81 за 2023 г., 66 за 2022 г., за 2021 г. – 82, а за 2020 г. – 80. Прекратени са били 19, при 18 за 2023 г., 17 за 2022 г. и за 2021 г. - 45 дела.

Осъдените непълнолетни лица през 2024 г. с влязла в сила присъда са 90 деца, при 83 за 2023 г., за 2022 г - 85, при 79 за 2021 г., като за 2024 г. няма оправдани.

**Преписки и досъдебни производства, образувани за полицейско насилие от служители на МВР.*

За 2024 г. в Софийска районна прокуратура са били наблюдавани 64 преписки свързани с полицейско насилие от служители на МВР, при 56 за 2023 г., 29 - 2022 г., като новообразувани са 43, за 2023 г. - 51, 21 за 2022 г. Решени за периода са били – 57, при 35 за 2023 г., 18 за 2022 г. и 15 за 2021 г.

За 2024 г. наблюдавани са били 89 досъдебни производства, към 21 за 2023 г., 17 за 2022 г. и 2021 г., като новообразуваните са 40, при 9 за 2023 г., 6 за 2022 г. и 2 за 2021 г. Решени от прокурор са били 9 дела (при 6 за 2022 г. и 8 за 2021 г.), от които 5 спрени, 19 прекратени, като няма внесени в съда.

Всички посочени досъдебни производства за 2023 г. касаят деяния по чл.132 във вр. чл.131, ал. 1, т. 2 от НК, което е странно, предвид че съгласно чл. 161, ал. 1 от НК за лека и средна телесна повреда по чл. 132 от НК наказателното производство се възбужда по тѣжба на пострадалия.

**Престѣпления и досъдебни производства, образувани за насилие от служители в местата за лишаване от свобода и задържането под стража.*

За 2024 г. в Софийска районна прокуратура са били наблюдавани 19 преписки, свързани с насилие от служители в местата за лишаване от свобода и задържане под стража , при 27 за 2023 г., 34 за 2022 г. и 11 за 2021 г. Новообразувани са били 9, като 15 преписки са били решени.

За 2024 г. са наблюдавани 9 досъдебни производства, при 7 за 2023 г., 10 за 2022 г. и 9 за 2021 г. , като новообразувани дела са 3, а са били решени 6 досъдебни производства.

**Преписки и досъдебни производства, съставляващи (свързани с) домашно насилие.*

За 2024 г. в Софийска районна прокуратура са били наблюдавани 2 063 преписки, свързани с домашно насилие (при 1 723 за 2023 г.), като новообразуваните са били 1 811, при 1585 за 2023 г. Решени за периода са 1 828, като за 2023 г. за били 1476.

За 2024 г. са наблюдавани общо 1 329 досъдебни производства (при 863 за 2023 г.), като новообразуваните са 701 броя, при 486 за 2023 г. Решените досъдебни производства от прокурор са 571 (при 333 за 2023 г.), от които 100 спрени, 343 прекратени и 122 внесени в съд с 64 обвинителни актове, 45 споразумения и 13 предложение по 78а от НК, по които са били осъдени 96 лица, а 3 са били оправдани.

** Преписки и досъдебни производства, образувани за престѣпления с дискриминационен елемент, включително омраза.*

За 2024 г. в Софийска районна прокуратура са били наблюдавани общо 9 (при 6 за 2023 г.) преписки, свързани с дискриминационен елемент, включително омраза, в това число деяния по текстове от НК, когато установените мотиви/подбуди са основани на някой от посочените в списъка на признаците, като новообразуваните са били 9, а общо решените за периода 14.

За 2024 г. са наблюдавани общо 25 досъдебни производства (при 14 за 2023 г.), като новообразуваните от тях са 11. Решените досъдебни

производства от прокурор са 14, от които 4 са прекратени и 4 са внесени в съд.

3.2.2. Процесуални мерки за принуда – мерки за неотклонение.

За 2024 г. е налице увеличение на внесените в съда искания за вземане на мярка за неотклонение „задържане под стража“, като те са 850 (при 790 за 2023 г., 619 за 2022 г. и 499 за 2021 г.). Преобладаващата част от исканията са били уважени, а именно 613. Обичайно високият процент уважени искания са показател за прецизната преценка на наблюдаващите прокурори относно наличието на предпоставките за вземане на най-тежките мерки за неотклонение по отношение на обвиняемите лица.

Неуваженият брой искания – 147, като в 16 случая по тях е определена мярка „домашен арест“, а в 103 случая е определен друг вид мярка. Срещу определения за неуважена мярка „задържане под стража“ са били подадени 59 протеста на основание чл.64, ал.6 НПК, като 15 от подадените протести, са били уважени.

С мярка за неотклонение „задържане под стража“ през 2024 г. са били 628 лица, когато техният брой през 2023 г. е същият, а през 2022 г. е бил 452 лица и 476 лица за 2021г.).

В края на 2024 г. с мярка за неотклонение „задържане под стража“ по неприключени досъдебни производства са били 122 лица, 38 от които са били със срок на задържане до 2 месеца и 81 до 8 месеца.

3.3. Наказателни производства в съдебна фаза.

3.3.1. Обобщени данни.

Образувани в съда дела по внесени прокурорски актове за 2024 г. са били общо 2 878. Прокурорските актове, внесени през 2023 г. са 2506, а през 2022 г. са общо 2 513. За сравнение през 2021 г. са 2 660, а през 2020 г. са 2 380.

По видове прокурорски актове, внесени през 2024 г., са както следва: 2 085 обвинителни акта (за 2023 г. – 1751, за 2022 г.-1786, за 2021г. – 1822), 587 споразумения (за 2023 г. – 505, за 2022г. – 446, за 2021г.- 484,) и 206 предложения по чл.375 НПК (78а НК) (2023 г.- 250, 2022г. – 281 ,за 2021г.- 375).

Налице е увеличаване на образуваните в съда дела по внесени прокурорски актове, съответно спрямо 2023 г. намаляване със само 372 броя.

3.3.2. Осъдителни и санкционни съдебни актове.

През 2024 г. са били разгледани и решени от съда общо 3 085 дела, образувани по внесени прокурорски актове. През 2023 г. те са били 2 828, а през 2022 г. са били общо 3 099 дела, при 2983 дела през 2021 г.

През 2024 г. постановени са били общо 2 474 осъдителни и санкционни решения, при 2 325 за 2023 г., 2 462 за 2022 г. и 2 513 през 2021 г.

Осъдителните и санкционни съдебни актове за 2024 г. по видове са следните:

- 576 осъдителни присъди;
- 1 189 споразумения от съдебна фаза;
- 113 наложени административни наказания по чл.78а НК по внесени обвинителни актове;
- 618 споразумения от досъдебна фаза, одобрени от съда;
- 182 осъдителни решения по чл.78а НК по внесени предложения с постановление на прокурор.

Осъдителните и санкционни съдебни актове за 2023 г. по видове са следните:

- 496 осъдителни присъди;
- 1142 споразумения от съдебна фаза;
- 170 наложени административни наказания по чл.78а НК по внесени обвинителни актове;
- 517 споразумения от досъдебна фаза, одобрени от съда;
- 205 осъдителни решения по чл.78а НК по внесени предложения с постановление на прокурор.

Осъдителните и санкционни съдебни актове за 2022 г. по видове са следните:

- 605 осъдителни присъди;
- 1153 споразумения от съдебна фаза;
- 162 наложени административни наказания по чл.78а НК по внесени обвинителни актове;
- 465 споразумения от досъдебна фаза, одобрени от съда;
- 239 осъдителни решения по чл.78а НК по внесени предложения с постановление на прокурор.

Осъдителните и санкционни съдебни актове за 2021 г. по видове са следните:

- 442 осъдителни присъди;
- 1070 споразумения от съдебна фаза;
- 163 наложени административни наказания по чл.78а НК по внесени обвинителни актове;
- 469 споразумения от досъдебна фаза, одобрени от съда;

- 269 осъдителни решения по чл.78а НК по внесени предложения с постановление на прокурор.

Осъдените и санкционирани физически лица общо за 2024 г. са били 2 722, а за 2023 г. са били 2 564, за 2022 г. са били 2 630, за 2021 г. са били 2 239. От тях осъдени по обвинителни актове за 2024 г., са били 1 922, по досъдебни споразумения 618 и по предложения по чл.375 НПК (чл.78а НК) – 182.

Следователно се запазва високото ниво на осъдените и санкционирани физически лица, съотнесено към общия брой предадени на съд физически лица.

По видове наказания през 2024 г. осъдените физически лица с влезли в сила актове са 2 464 и се разпределят по следния начин:

- наказанието лишаване от свобода (ефективно) е определено и наложено спрямо 558 физически лица;

- наказанието лишаване от свобода, чието изпълнение е отложено на основание чл.66, ал.1 НК, е определено и наложено спрямо 1 246 физически лица;

- наказанието пробация е определено и наложено спрямо 245 физически лица;

- друг вид наказания са определени и наложени спрямо 1 427 физически лица;

- административно наказание по чл. 78а НК е определено и наложено спрямо 312 физически лица.

По видове наказания през 2023 г. осъдените физически лица с влезли в сила актове са 2318 и се разпределят по следния начин:

- наказанието лишаване от свобода (ефективно) е определено и наложено спрямо 517 физически лица;

- наказанието лишаване от свобода, чието изпълнение е отложено на основание чл.66, ал.1 НК, е определено и наложено спрямо 1193 физически лица;

- наказанието пробация е определено и наложено спрямо 219 физически лица;

- друг вид наказания са определени и наложени спрямо 1 414 физически лица;

- административно наказание по чл.78а НК е определено и наложено спрямо 252 физически лица.

По видове наказания през 2022 г. осъдените физически лица с влезли в сила актове се разпределят по следния начин:

- наказанието лишаване от свобода (ефективно) е определено и наложено спрямо 534 физически лица;

- наказанието лишаване от свобода, чието изпълнение е отложено на основание чл.66, ал.1 НК, е определено и наложено спрямо 1 222 физически лица;

- наказанието пробация е определено и наложено спрямо 250 физически лица;

- друг вид наказания са определени и наложени спрямо 998 физически лица;

- административно наказание по чл.78а НК е определено и наложено спрямо 273 физически лица.

По видове наказания през 2021 г. осъдените физически лица с влезли в сила актове се разпределят по следния начин:

- наказанието лишаване от свобода (ефективно) е определено и наложено спрямо 508 физически лица;

- наказанието лишаване от свобода, чието изпълнение е отложено на основание чл.66, ал.1 НК, е определено и наложено спрямо 1103 физически лица;

- наказанието пробация е определено и наложено спрямо 256 физически лица;

- друг вид наказания са определени и наложени спрямо 619 физически лица;

- административно наказание по чл.78а НК е определено и наложено спрямо 527 физически лица.

През 2024 г. най-много са осъдените физически лица за общоопасни престъпления – 1093, след което за престъпления против собствеността – 695.

През 2023 г. най-много са осъдените физически лица за общоопасни престъпления – 1093, след което за престъпления против собствеността – 591 .

През 2022 г. най-много са осъдените физически лица за общоопасни престъпления – 1066, а за престъпления против собствеността – 689.

През 2021г. най-много са осъдените физически лица за общоопасни престъпления – 953, както и за престъпления против собствеността – 720.

Впечатление прави, че наказанието „лишаване от свобода“, чието изпълнение е отложено на основание чл. 66, ал. 1 от НК е сред най-често определяните и налаганите наказания сред осъдените лица. Вероятната причина за налагането на този вид наказание е именно осъществяваната през последните десетилетия наказателна политика от страна на законодателния орган, или по-скоро липсата на последователност и спазването на основани принципи при криминализиране на конкретно деяние или липсата на криминологичен подход. Най-често налаганото

наказание, което разговорно се нарича „условно осъждане“, много често не изпълнява предвидените в наказателния закон цели, поради липса на ефективното му изтърпяване. За разлика от това наказание, друго наказание, което съобразно систематичното си място в чл. 37, ал. 1 от НК, а именно „пробация“ се явява по-леко по вид теоретично, но в действителност е много по-рядко прилагано и по-малко предпочитано от осъдените лица при споразумение, в някои от случаите. Причината за това е свързана с неговото ефективно изтърпяване, което задължително ограничава свободното и неограничено придвижване на осъдения с оглед на двете задължителни пробационни мерки, редом с които има възможност да бъдат определени и наложени още няколко мерки. Наблюденията, които имам от своя опит сочат, че наказанието „пробация“ е едно от най-ефективните наказания, след ефективното наложеното наказание „лишаване от свобода“, но същото е съществено подценявано при провеждане на наказателната ни политика, като гореизложените статистически данни от една от най-големите прокуратури в страната потвърждават изложеното.

Следва да се добави, че при налагане на този вид наказание осъденото лице може да продължи да работи, да се издържа самостоятелно и да бъде в полза на обществото, като по този начин не се налага държавата да поема издръжката му в местата за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“, където ако същият работи би се възползвал както от привилегията да бъде освободен предсрочно, но и да не се ангажира с издръжката на основните си потребности. Освен това, сред възможните пробационни мерки са и такива, като безвъзмезден труд в полза на обществото и обществено полезен труд, които често превъзпитат осъдения. Обществено полезен труд в полза на обществото би бил много ефективен за хора извършващи престъпления по транспорта, като например полагат същия в някое лечебно заведение, където може пряко и непосредствено да възприеме резултатите от пътнотранспортните произшествия.

През последните години наказателната политика се развива в посока установяване в санкционната част на наказателните норми на наказания, съобразно тяхната тежест, а не с оглед на тяхната ефективност, предвид конкретното извършено престъпление.

Освен всичко изложено, следва да се отбележи, че с оглед на настоящата обществена обстановка, морални устои и възгледи, някои от наказанията вероятно са изгубили смисъла си като такива, а тяхното изпълнение понякога създава по-големи трудности от ефективността им.

3.3.3. *Оправдателни съдебни актове и оправдани лица. Протести.*

През 2024 г. оправдателните съдебни актове са както следва: 146 оправдателни присъди и 22 оправдателни решения по чл.78а НК. През 2023 г. оправдателните съдебни актове са както следва: 162 оправдателни присъди и 24 оправдателни решения по чл.78а НК. През 2022 г. оправдателните съдебни актове са както следва: 211 оправдателни присъди и 26 оправдателни решения по чл.78а НК. През 2021 г. оправдателните съдебни актове са както следва: 166 оправдателни присъди и 42 оправдателни решения по чл.78а НК.

От посочените оправдателни присъди влезли в сила са 78, при 86 за 2023 г.

Съгласно Указания за подобряване на организацията на работа в ПРБ по НСН, утвърдени със Заповед № РД-02-29/15.12.2017 г. на Главния прокурор на Република България относно оправдателните присъди, се разграничават следните критерии /причини за постановяване на влезли в сила оправдателни присъди/:

1. Оправдателната присъда се дължи в голяма степен на неправилно квалифициране на деянието с обвинителния акт.

2. Оправдателната присъда се дължи на противоречива съдебна практика, промяна на доминиращата практика или други обстоятелства, свързани с тълкуването на закона, които не компрометират тезата на прокурора, внесъл обвинителния акт или поддържал обвинението.

3. Оправдателната присъда се дължи на събирането на нови доказателства в съдебната фаза, които не са могли да бъдат установени на досъдебното производство.

4. Оправдателната присъда се дължи в голяма степен на пропуски, грешки или пасивност при събиране на доказателствата в хода на досъдебното производство.

5. Оправдателната присъда се дължи в голяма степен на пропуски и процесуална пасивност на прокурора в съдебната фаза или на неподаване на съответен протест.

Делата с оправдателни присъди се прави извод, че оправдателните присъди се групират основно по т.1, т.2 и т.3 .

През 2024 г. оправданите физически лица по внесени прокурорски актове са 165 по присъди и 24 – по чл.78а НК. През 2023 г. оправданите физически лица по внесени прокурорски актове са 177 по присъди и 25– по чл.78а НК. През 2022 г. оправданите физически лица по внесени прокурорски актове са 234 по присъди и 25 – по чл.78а НК. През 2021 г. оправданите физически лица по внесени прокурорски актове са 166 по присъди и 42 – по чл.78а НК.

Върнати на прокуратурата от съда през 2024 г. са били общо 156 дела, през 2023 г. са били общо 151 дела, през 2022 г. са били общо 168 дела, а през 2021 г. са били общо 162 дела.

През 2024 г. от общия брой върнати дела, по обвинителни актове са върнати 97 дела, а по предложения за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по чл.78а НК – 32 дела.

През 2023 г. от общия брой върнати дела, по обвинителни актове са върнати 90 дела, а по предложения за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по чл.78а НК – 45 дела.

През 2022 г. от общия брой върнати дела, по обвинителни актове са върнати 111 дела, а по предложения за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по чл.78а НК – 57 дела.

През 2021 г. от общия брой върнати дела, по обвинителни актове са върнати 118 дела, а по предложения за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по чл.78а НК – 44 дела.

Следва да се отчете, че върнати от съда дела по чл.78а НК на основание чл.378, ал.3 НПК - констатирани нови фактически положения са 7 броя дела. Определението за връщане на това основание не подлежи на протест, съгласно разпоредбите на НПК.

Един от съществените проблеми, водещ до връщане на голяма част от делата в тяхната досъдебна фаза, е трудностите при формулиране на обвинителния акт при част от престъпленията с правна и фактическа сложност – напр. измама по чл.201-212 НК, длъжностно присвояване, обсебване (особено в случаите на „продължавано престъпление“ или с оглед спецификите на конкретизация на предмета на присвоителното деяние) и измама.

Със Заповед № РД-02-29/15.12.2017 г. на Главния прокурор на Република България са отменени действащите до този момент указания и са утвърдени нови Указания за подобряване на организацията на работа в ПРБ по НСН, въз основа на които административния ръководител на СРП е издал Заповед № 55/10.01.2018 г. /отм./ и Заповед № 3865/28.09.2021 г. , с която се продължава воденето на регистър на влезлите в сила оправдателни присъди, на съдебните актове за връщане на дела и за прекратяване на наказателното производство. Съгласно посочените указания относно върнатите дела се разграничават следните критерии /причини за връщане на делата/:

1. Връщането на делото се дължи на допуснато на досъдебното производство отстранимо съществено нарушение на процесуални правила в хода на разследването, довело до ограничаване на процесуалните права. Това е едно от най-често срещаните причини за връщане на делата от съда, а именно 65 броя от тях.

2. Връщането на делото се дължи на неодоброено от съда споразумение, внесено по реда на чл.382 НПК - 61 броя споразумения, поради:

- липсата на предпоставки за разглеждане на делото по глава 29 НПК;
- несъгласие на съда с квалификацията на деянието;
- несъгласие на съда с вида или размера на предложеното наказание;
- при несъгласие на прокурора или обвиняемия и неговия защитник с предложените промени в споразумението.

3. Връщането на делото се дължи на липса на основанията по чл.78а НК (чл.377, ал.1 НПК)- 27 броя.

4. Връщането на делото се дължи на констатирани от съда пропуски при изготвянето на обвинителния акт, които са в голяма степен очевидни и са могли да бъдат избегнати при прецизна работа на прокурора- 34 броя.

5. Връщането на делото се дължи на неотстраняване на допуснати очевидни фактически грешки или неспазване на седмодневния срок (чл.248а, ал.2 НПК). По този пункт, има едно върнато дело за 2024 г.

Най-големият брой върнати дела могат да се групират по критерии 1, 2 и 3.

През 2024 г. са подадени общо 150 протеста срещу изцяло или частично оправдателни присъди и решения и 22 извън тях - най-често срещу осъдителни присъди с искане за увеличаване размера на наложеното наказание. През 2023 г. са подадени общо 215 протеста срещу изцяло или частично оправдателни присъди и решения и 15 извън тях - най-често срещу осъдителни присъди с искане за увеличаване размера на наложеното наказание. През 2022г. са подадени общо 150 протеста срещу изцяло или частично оправдателни присъди и решения и 17 извън тях - най-често срещу осъдителни присъди с искане за увеличаване размера на наложеното наказание. През 2021г. са подадени общо 132 протеста срещу изцяло или частично оправдателни присъди и решения и 24 извън тях - най-често срещу осъдителни присъди с искане за увеличаване размера на наложеното наказание.

През 2024 г. са разгледани от съда 51 протеста, включително и внесени в предходен период, като от тях уважени са 14 броя. През 2023 г. са разгледани от съда 139 протеста, включително и внесени в предходен

период, като от тях уважени са 27 броя. През 2022 г. са разгледани от съда 93 протеста, включително и внесени в предходен период, като от тях уважени са 32 броя. През 2021 г. са разгледани от съда 139 протеста, включително и внесени в предходен период, като от тях уважени са 38 броя.

3.4. Гражданско-съдебен надзор.

През 2024 г. в отдели „ГСН“ и „НЗ“ са работили седем прокурори, като има изготвени пет искиви молби (при 1 за 2023 г., 2 за 2022 г. и при 1 за 2021 г.), като една е била разгледана и уважена от Софийски районен съд. Били са изготвени 1 057 уведомления до КПКОНПИ (при 922 за 2023 г., 748 за 2022 г.).

Ежемесечно са изготвяни графици за участието на прокурорите в заседанията по граждански дела, като седемте прокурора влизат в заседанията на всички граждански състави при Софийски районен съд, I-во Г.О. и III-то Г.О. Прокурорите от отдел „ГСН“ са взели участие в общо 445 съдебни заседания (при 508 за 2023 г., 384 за 2022 г. и 397 за 2021 г.) по 440 граждански дела (при 273 за 2023 г., 323 за 2022 г. и 340 за 2021 г.). От тях са били решени 357 дела (при 383 за 2023 г., 299 за 2022 г. и 284 за 2021 г.).

Седемте прокурора упражняват и правомощията във връзка с „Надзора за законност“.

За отчетния период – 01.01.2024 г. – 31.12.2024 г., прокурорите при отдел „ГСН“ на Софийска районна прокуратура са участвали общо в 218 броя съдебни заседания по ЗОДОВ /при 277 за 2023 г., 159 бр. за 2022 г. и 157 бр. през 2021 г./ Новообразуваните дела по чл. 2, ал. 1 от ЗОДОВ /искове свързани с вредите, причинени на граждани от разследващите органи, прокуратурата или съда/ са 61 броя. На основание чл. 2в от ЗОДОВ /искове свързани с нарушение на правото на Европейския съюз /са образувани 25 броя преписки, на основание чл. 2б от ЗОДОВ /искове свързани с вредите, причинени на граждани и на юридически лица от нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок/ са образувани 6 броя преписки, а на основание чл. 10 от ЗОДОВ са били образувани 43 броя преписки.

Приключили с осъждане на държавата в лицето на Прокуратурата на Република България са 69 дела (при 76 за 2023 г., 62 за 2022 г. и 76 за 2021 г.), като по 35 от тях са подадени въззивни жалби пред Софийска градски съд (при 33 за 2023 г., 29 бр. за 2022 г. и 56 бр. за 2021 г.). Присъдената сума от Софийски районен съд по делата по чл. 2 ЗОДОВ по подадени искиве срещу Прокуратурата на Република България възлиза общо на 361 887,778 лева (при 384 794,88 лева за 2023 г., 339 375,78 лв. за 2022 г. и 343 388,14

лева за 2021 г.), а размерът на претендираните обезщетения е бил 1 233 256,51 лева (при 998 048,09 лв. за 2022 г. и 1 352 432,63 лева за 2021 г.).

Голяма част от посочените осъдителни решения по реда на чл. 2 ЗОДОВ, в които искиви производства ответник е била Прокуратурата на Република България, са оправдателните присъди по наказателни производства, които се постановяват от съдилищата и прекратяване на наказателното производство от страна на прокурора, особено по производствата, по които е била вземана мярка за неотклонение „задържане под стража“. Прокурорите при отдел „ГСН“ на СРП са имали активното процесуално поведение по граждански дела с ответник Прокуратурата на Република България, изразяващо се в своевременно подаване на писмени отговори, активност в съдебни заседания и своевременно обжалване пред Софийски градски съд на решенията, които не са в интерес на ПРБ.

3.5. Изпълнение на наказанията. Принудително лечение.

3.5.1. Изпълнение на наказанията.

В Софийска районна прокуратура през 2024 г. са получени за изпълнение 1 627 броя съдебни актове /присъди и споразумения/. За 2023 г. съдебните актове са били 1 557 броя, за 2022 г. съдебните актове са били 1 645 броя, за 2021 г. съдебните актове са били 1 531 броя, а за 2020 г. са били 1 325 броя.

От общия брой получени присъди:

- 977 броя са с наложено наказание „ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА“ (при 937 за 2023 г., 926 за 2022 г., 895 за 2021 г. и 814 за 2020 г.);
- 336 броя са с наложено наказание „ПРОБАЦИЯ“ (докато през 2023 г. са 311, през 2022 г. те са били 357, за 2021 г. те са били 356, а през 2020 г. – 308);
- 649 броя са с наложено наказание „ЛИШАВАНЕ ОТ ПРАВА“ (при 652 за 2023 г., 691 за 2022 г., 560 за 2021 г. и 411 за 2020 г.);
- 35 броя са с наложено наказание „ОБЩЕСТВЕНО ПОРИЦАНИЕ“ (при 23 за 2023 г., 34 за 2022 г., 35 за 2021 г. и 30 за 2020 г.).

В Софийска районна прокуратура са получени за изпълнение по делегация 136 броя присъди за 2024 г. (при 142 за 2023 г., 134 за 2022 г., при 130 за 2021 г. и 142 за 2020 г.). За 2024 г. Софийска районна прокуратура е изпратила за изпълнение по делегация 58 броя присъди (при 67 за 2023 г. и 68 броя за 2022 г.).

През 2024 г. Софийска районна прокуратура е изпратила за изпълнение на компетентните органи присъди срещу 1 787 броя осъдени лица (при 1 709 за 2023 г., 1 720 за 2022 г., при 1 586 лица за 2021 г.), от

които 124 броя (при 134 за 2023 г., 130 за 2022 г., при 142 за 2021 г.) получени по делегация.

През 2024 г. Софийска районна прокуратура е привела реално в изпълнение 1 415 присъди, за които има потвърждение за начало на изпълнение на наказанието (за 2023 г. техният брой е 1 372 присъди, за 2022 г. е 1434, за 2021 г. техният брой е 1265 присъди, а за 2020 г. – 978).

Към 31.12.2024 г. са останали несприведени в изпълнение присъди срещу 42 лица (при 43 за 2023 г., 28 лица за 2022 г., при 80 лица за 2021 г.), като от тях 36 лица са чакали групиране на наказанията. От всички тях - 21 броя лица са (при 21 за 2023 г., 21 лица за 2022 г., при 47 бр. за 2021 г.) с наказание „лишаване от свобода“; 6 броя лица са (при 18 лица за 2023 г., 6 лица за 2022 г., при 17 бр. за 2021 г.) с наказание „пробация“, 6 броя лица са с (при 4 за 2023 г., 0 лица за 2022 г., при 14 бр. за 2021 г.) с наказание „лишаване от права“ и 0 лица са с (при 0 за 2023 г., 1 лице за 2022 г., при 2 бр. за 2021 г.) с наказание „обществено порицание“.

В Софийска районна прокуратура за 2024 г. няма незаконосъобразно приведени в изпълнение присъди. Има допуснато задържане на осъдени лица над срока на наказанието им „лишаване от свобода“ при 9 случая (при 5 за 2023 г., 7 случая и за 2022 г., при 7 случая и за 2021 г.).

Основните причини за допуснато задържане на осъдени лица над срока на наказанието им са: забавянето при определяне на общо наказание от Софийски районен съд; късното насрочване на съдебни заседания за разглеждане на внесените от Софийска районна прокуратура предложения по чл. 306 НПК; несъобразяването при определяне на наказанието с времето, през което осъденото лице е било с мярка за неотклонение „задържане под стража“ или „домашен арест“ и със срока на вече изтърпяното наказание при определяне на общо наказание; късното изпращане на влезлите в сила определения за общо наказание от съда или въззивни решение за лица с мярка за неотклонение „задържане под стража“ или определения по материалната разпоредба на чл. 68 НК; несъобразяването с времето, необходимо за влизане в сила на определението за общо наказание; неточните, непълни и несвоевременно получени справки за действително изтърпяно наказание от ГД „ИН“ и от затворите в страната, и/или при положение, че лицето е учило и/или работил по време на изпълнение на присъдата.

При получени влезли в сила определения или присъди, за които са налице основанията за възобновяване на производството, на основанията посочени в чл. 422 НПК, прокурорите от отдел „ИНПЛ“ при СРП са подавали сигнали до Върховната касационна прокуратура – общо 15 броя

(за 2023 г. те са 24, за 2022 г. те са били 13, за 2021 г. те са били 11, за 2020 г. - 27).

С оглед недопускане на незаконосъобразно задържане на осъдени лица над срока на присъдата са изготвени и изпратени в окръжните прокуратури /СГП и ОП/ 39 броя сигнали за прекъсване на изпълнението на присъдата (за сравнение техният брой през 2023 г. е бил 29, за 2022 г. е бил 42, 2021 г. е бил 50, а през 2020 г.– 31).

За 2024 г. в Софийска районна прокуратура се е произнесла на основание чл. 415 НК 6 пъти за отлагане началото на изпълнението на наказанието – „лишаване от свобода“ или „пробация“ (за 2023 г. те са били 8 броя, 2022 г. те са бил 17 броя, 2021 г. те са били 2 броя)

За 2024 г. Софийска районна прокуратура е изготвила и внесла в Софийски районен съд 308 бр. предложения по реда чл. 306, ал. 1 НПК (за 2023 г. техният брой е бил 190, за 2022 г. техният брой е 240, за 2021 г. техният брой е 245, а за 2020 г. е 190) като от тях са били уважени 171 броя, 4 неуважени, а 133 броя не са били разгледани в края на 2024 г.

Издадени са били 17 европейски заповеди за арест (за 2023 г. те са 22, за 2022 г. те са 24, за 2021 г. те са 11, за 2020 г. – 14).

Изготвени и внесени в Софийски районен съд са били и 14 предложения по чл. 414 НПК - за тълкуване на съдебен акт (за 2023 г. и 2022 г. те са били по 14 броя, за 2021 г. те са били 20, а за 2020 г. – 18).

През 2024 г. прокурорите от отдел „ИНПЛ“ при Софийска районна прокуратура са участвали общо в 689 съдебни заседания (при 440 за 2023 г., 608 за 2022 г., при 682 за 2021 г.) по 450 производства във връзка с изпълнение на наказанията (при 294 за 2023 г., 380 за 2022 г., при 405 за 2021 г.).

Прокурорите от отдел „ИНПЛ“ при Софийска районна прокуратура са се произнесли с 184 постановления по чл. 417 НПК (при 224 за 2023 г., 230 за 2022 г., за 2021 г. техният брой е 177, за 2020 г. - 146.).

3.5.2. Принудително лечение.

Общият брой на наблюдаваните в Софийска районна прокуратура през 2024 г. преписки, касаещи принудително и задължително настаняване и лечение на психично болни лица е 1 865 (за 2023 г. те са били 1 038, за 2022 г. те са 1 999, за 2021 г. те са 1 639, а за 2020 г. – 1 354).

През 2024 г. в съда са внесени общо 214 искания по реда на чл. 155 – 157 Закона за здравето и предложения по чл. 89 от НК (за 2023 г. те са били 245, за 2022 г. те са били 255, за 2021 г. те са били 244, а за 2020 г. те са 215).

Общият брой на разгледаните от съда през 2024 г. наказателни частни дела е 112 (за 2023 г. те са били 136, за 2022 г. те са били 187, за 2021 г. те са били 172, а за 2020 г.– 150). От тях са уважени от съда искания са 78 (за

2023 г. те са били 121, за 2022 г. те са 137, за 2021 г. те са 121, а за 2020 г. – 104) и прекратени от съда са били (за 2023 г. те са били 36, за 2022 г. те са 66, 2021 г. те са 42).

Прокурорите от Софийска районна прокуратура са участвали в общо 1 121 съдебни заседания по предложения и искания (при 837 за 2023 г., 1 390 за 2022 г., а 1 439 за 2021 г.).

Впечатление прави драстичната разлика от наблюдаваните преписки, които са свързани с принудително лечение и броят на внесените искания, от една друга страна и участията в съдебни заседания. Тази драстична разлика вероятно се дължи на няколко фактора едни, от които е предвиденият в Закона за здравето ред за настаняване на принудително лечение на лица по предложение на представители на лечебното заведение, където по спешност е прието лицето. Друг фактор, вероятно свързан с факта, и че не малка част от лица постъпват доброволно, в хода на водена проверка във връзка с настаняването им. Някои от лицата, макар и с психични заболявания са добре запознати с процедурите, като са наясно, че при постъпване на доброволно лечение те могат да бъдат освободени в по-кратък срок от този, който ги грози при задължително лечение.

Психичните заболявания са огромен проблем в обществото, за който все още не е проявена добра воля да бъде решен. Случаите на психични разстройства все повече се увеличават като възрастовата граница намалява с голяма интензивност, за жалост. Сред причините са и употребата на изключително опасни наркотични вещества от подрастващите.

На база на скромния ми опит мога отговорно да заявя, че голяма част от обществото не е запознато с този сериозен проблем и какъв е редът за действие, ако някой от близките му отключи подобно разстройство. Не само обществото не е запознато, но и немалка част от държавните органи също не знаят как следва да действат в подобни ситуации, а други абдикират, макар и да са добре запознати.

Зад всяка една статистическа бройка стои конкретен човек със своята нелека съдба, в повечето случаи, както и съдбата на техните близки, които въпреки и тежките състояния на агресия, в които може да изпадне болният, в резултат на заболяването си, не се отказват от тях. В този избор тези хора трябва да бъдат максимално подкрепяни от държавните институции, което може да се стори чрез различни разяснителни кампании или максимална информираност при явяване в дадена държавна институция.

3.6. Надзор за законност.

Отдел „Надзор за законност” при Софийска районна прокуратура осъществява дейност по разкриването и отстраняването на закононарушения в дейността на органите на държавното и общинско управление, държавна и общинска администрация, специализирани и контролни органи. Изискванията към прокурорите от този отдел са да следят за спазване на законността, да разкриват и предприемат действия за отмяна на незаконосъобразни актове, което задължение произтича от чл. 127, т. 5 от Конституция на Република България, чл. 16, ал. 1, т. 1 от Административно – процесуалния кодекс и чл. 145, ал. 6 от Закона за съдебната власт, както и да прилагат разпоредбите на чл. 145, ал. 1, т. 5 от същия закон. Това специализирано звено към Софийска районна прокуратура извършва проверки на съответните държавни органи и институции, както и общински администрации и други специализирани (контролни) учреждения, според териториалната компетентност на Софийска районна прокуратура. Водещо начало и приоритет в този вид дейност е наличието на важен държавен или обществен интерес, който се засяга при такъв вид правоотношения.

Като количествени параметри за отчетната 2024 г. са били разгледани общо 294 броя преписки (при 278 броя за 2023 г., 185 броя за 2022 г., 2021 броя за 2021 г.), от които 73 броя по инициатива на прокурора (при 76 броя за 2023 г., 0 броя за 2022 г., при 123 броя за 2021 г.) и 221 броя по искане на граждани и организации (при 202 броя за 2023 г., 185 броя за 2022 г., 79 броя за 2021 г.). Били са извършени общо 83 проверки (при 91 броя за 2023 г., 14 броя за 2022 г., 143 броя за 2021 г.) по реда на чл. 145, ал. 1, т. 1 - 3 от ЗСВ, като от тях няма по т. 1 /изискани документи/, 0 броя е по т. 2 /лична проверка/ и 83 броя по т. 3 /възлагателни проверки/. Решените преписки са 290 преписки (при 278 броя за 2023 г., 183 броя за 2022 г., 176 броя за 2021 г.), от които решени по същество са 278, изпратени по компетентност 12 преписки.

За 2024 г. няма направени предложенията по реда на „Надзора за законност” по чл. 145, ал. 1, т. 5 и т. 6 ЗСВ.

Следва да се отбележи, че тези преписки са с особена специфика и сложност, като предполагат запознаване и анализ на значителен обем законови и подзаконови нормативни актове, както и актуална съдебна практика.

3.7. Международно-правно сътрудничество.

В Софийска районна прокуратура за 2024 г. е имало общо 462 преписки с международен елемент (при 380 за 2023 г., 400 за 2022 г., 483 за 2021 г. и за 2020 г. – 275).

За 2024 г. са били изпратени за изпълнение 310 Европейки заповеди за разследване и 42 молби за правна помощ от България за чужбина (общо 352), като получени за изпълнение Европейки заповеди за разследване са 8, а молбите за правна помощ – 22. Получени са 5 трансфера на наказателно производство от чужбина.

За 2023 г. са били изпратени за изпълнение общо 268 Европейки заповеди за разследване и молби за правна помощ от България за чужбина, а през 2022 г. са били изпратени общо 262 молби за правна помощ и ЕЗР от България до чужбина, за 2021 г.- 315.

Съгласно утвърдения със Заповед № РД-08-1560/26.10.2023 г. на И. Ф. Главен прокурор списък за СРП има определен прокурор от Националната прокурорска мрежа, който изпълнява задълженията си уредени Правилата за работа на Националната прокурорска мрежа за международно правно утвърдени със Заповед РД-02-20/11.05.2015 г. на Главен прокурор.

III. ДОСТИЖЕНИЯ И ПРОБЛЕМИ В ДОСЕГАШНАТА ДЕЙНОСТ НА СОФИЙСКА РАЙОННА ПРОКУРАТУРА.

Както вече бе посочено по – горе, в чл. 145, ал. 2 ЗСВ е регламентиран двумесечен срок за извършване на проверките, който може да бъде удължаван еднократно с един месец от административния ръководител на съответната прокуратура или определен негов заместник. Със Заповед № РД-02-16/21.10.2024 г. на И.Ф. Главен прокурор на Р. България е утвърдено Указание относно извършване на проверка, съгласно чл. 145, ал. 1, т. 2 и т. 3 и ал. 2 от ЗСВ.

Съобразно законовите изисквания на ЗСВ и Указанието на Главния прокурор, както и във връзка с оптимизиране на работата и организацията за контрол на сроковете в Софийска районна прокуратура, са предприети мерки от страна на Административния ѝ ръководител, като е създадена Заповед № РД-04-01-4469/31.10.2023 г., изменена със Заповед №РД-04-01-470 от 05.02.2024 г. на Адм. ръководител на СРП, е създадена организация, два пъти седмично да се изготвя справка от УИС, относно преписките, намиращи се на доклад при прокурор, по които предстои да изтече срока за произнасяне по чл. 145, ал. 2 ЗСВ, която се свежда до знанието на всички прокурори, с цел недопускане изтичане на визираните срокове. В същата насока, два пъти месечно – на 15-то и 30-то число, се изготвя и справка от УИС, относно преписки, по които вече е изтекъл срока за произнасяне на прокурор, която се докладва на заместник-районните прокурори – ръководители на сектори, за осъществяване на контрол. Във връзка с подобряване на контрола, по спазване сроковете за произнасяне от

прокурорите, е създаден и административен номер, поименно за всеки прокурор, допуснал произнасяне извън срок. Материалите по същия се докладват на Административния ръководител на Софийска районна прокуратура на всяко 1-во число от месеца, следващ превороявания, за преценка наличие на основания за образуване на дисциплинарно производство.

Считам, че съблюдаването относно срочността на произнасяне на прокурорите по преписки, следва да бъде концентрирано не върху последствията от произнасянето извън законоустановения срок, а върху недопускане на такива произнасяния, чрез организиране съблюдаване на оставащия срок и интензивно напомняне на наблюдаващия прокурор, че предстои изтичане на срока. Разбира се, че следва да бъдат предприети надлежни действия спрямо прокурори, които negliжират задълженията си и не организират работния си процес, макар многократни напомняния за изтичащи срокове.

На следващо място, със Заповед № РД-04-01-4469/31.10.2023 г. на Районния прокурор, е определен заместник-районен прокурор, ръководител на отдел „Наказателно-съдебен контрол“, който координатори всяко районно управление към СДВР, както и самото СДВР, ГД „НП“, ГПУ – „София“, Агенция „Митници“, Дирекция „Вътрешна сигурност“ и ГД „БОП“, както и всички други структури на МВР, които действат на функционален принцип, СО – СГП, НСлС и ДАНС. На заместник-районен прокурор, ръководител на отдел „Наказателно-съдебен контрол“ е възложено осъществяването на контрол над спазването на процесуалните срокове за разследване по ДП, както и сроковете за извършване на предварителни проверки от компетентността на Софийска районна прокуратура, включително и чрез извършване на периодични посещения на структурите извършващи предварителни проверки по чл. 145, ал. 2 ЗСВ. Ежеседмично на структурите на МВР се изпраща информация за изтичащите и изтеклите срокове по възложените им проверки, като в следствие се изисква от тях обратна връзка за предприетите мерки и действия по изпратените им списъци.

Според мен, освен делегиране на заместник – районен прокурор дейността по координиране на дейността по извършване на проверки заедно с органите на изпълнителната власт, районният прокурор също следва да бъде активен в тази насока, като организира регулярно провеждането на работни срещи с ръководителите на държавните институции, водещи проверките, и държи непрекъсната връзка с тях с цел координиране на съвместната дейност.

Също така в хода на работния процес освен възлагане на проверки на структури на МВР, наблюдаващите прокурори следва да проявяват и по-голяма активност като възлагат проверки и на други държавни органи, от чиято компетентност конкретният казус. В страната има множество административни органи с различни правомощия в рамките на тяхната компетентност, посредством които могат да бъдат в полза на обективността на воденето на дадена проверка, целяща установяване, респ. липса на достатъчно данни за извършено престъпление. Изготвянето на примерен списък с основните държавни институции, компетентни в определени области на обществения живот, би могъл да спомогне във връзка с проверките, касаещи някои специфични по своя предмет престъпления от компетентност на СРП.

На следващо място следва да се отбележи, че от съществено значение за правилното решение на конкретна преписка е пълнотата на извършената проверка и изпълнението на дадените указания от наблюдаващия прокурор в указания срок, когато е било възложено извършване на проверка. Ето защо считам, че за подобряване на координирането на работата по конкретна преписка от съществено значение е правилната комуникация между наблюдаващия прокурор и органа по проверка. Затова считам, че следва да бъде създадена координирана организация с другите държавни органи, на които се възлагат проверки да връщат обратна информация, съдържаща номер и дата на завеждане на преписката при тях, данни за служителя, на когото е възложена работата по преписката, както и телефон за връзка с този служител. Така за наблюдаващите прокурори ще бъде улеснен достъпът до тази информация и координирането по срочността и надзора по водените преписки ще бъде по- улеснен.

Извършването на качествени и срочни проверки е от съществено значение за друг важен процес, а именно процеса по разследване. Това е така, защото ако бъде извършена пълна проверка, за наблюдаващия прокурор ще е налице възможност за правилна преценка относно решаване на преписката по нейното съществуване, като може да бъде постановен мотивиран отказ за образуване на ДП, на база пълнота на проверката или ако бъде образувано досъдебно производство, материалите от проверката биха спомогнали за бързина на воденото разследване поради насоката, която могат да дадат на разследващите органи.

От друга страна липсата на обективна и пълна проверка в повечето случаи би предпоставило наблюдаващият прокурор да вземе решение да образува досъдебно производство, поради неизяснена фактическа обстановка и липса на пълнота, в случаите когато при пълна проверка

никога не би взел такова решение. Ето защо липсата на пълна проверка често води до образуване на досъдебни производства, които по принцип не биха били образувани и държавен ресурс не би бил вложен в тези казуси. Образоването на такива производства често натоварва излишно разследващите органи, които на територията на столицата са така или иначе достатъчно натоварени. Освен това се стига до назначаването на експертизи, които не биха били назначени, ако не се води разследване. Това от своя страна води до повишаване заетостта на вещите лица, които така или иначе не са много в някои области и са свръх натоварени. Кое то пък от друга страна води до забавяния на разследванията.

Решение на проблема със срочността на водените проверки в Софийска районна прокуратура може да бъде дадено освен чрез непосредствен комуникация от страна на наблюдаващите прокурори със служителите, водещи проверките, но и чрез изготвяне на регулярни напомнителни писма за предстоящи изтичащи срокове, от страна на ръководството до съответните ръководители на държавните институции по възложени проверки. Също така следва да се предприемат активни действия в изпълнение на т. 14 от Указание относно извършване на проверка, съгласно чл. 145, ал. 1, т. 2 и т. 3 и ал. 2 от ЗСВ, утвърдено със Заповед № РД-02-16/21.10.2024 г. на И.Ф. Главен прокурор на Р. България, според което следва да бъде извършвана преценка на основание чл. 145, ал. 1, т. 5 от ЗСВ за сезиране на ръководителя на конкретната институция с оглед реализиране на дисциплинарна отговорност. Като това следва да важи не само за случаите на просрочени проверки, но и на непълни такива, когато се касае за неизпълнение на дадените от наблюдаващия прокурор указания.

Що се отнася до срочността на наблюдаваните разследвания в Софийска районна прокуратура е създадена организация както от страна на наблюдаващите прокурори, така и от страна на ръководството на СРП, като продължава да действа създадената и наложена организация за ежеседмично изпращане на вниманието на наблюдаващите прокурори и на ръководителите на ведомства, на които са възложени разследванията, справка за дела, по които предстои изтичането на срока на разследване.

Считам, че работата по вече създадената се организация следва да продължи, като се оптимизира максимално и не се допускат разследвания извън законоустановения срок. Същевременно считам, че с оглед повишаване ефективността по разследванията и своевременното им приключване следва да се направи организация относно регулярна проверка на делата на разследване, организирана съвместно с ръководствата на съответните структури на органите по разследване, с цел установяване

причини за забавяне на разследването и отстраняване на същите, както и предоставяне на прогнозен срок за приключване на разследванията.

В Софийска районна прокуратура е налице организация за периодично изпращане на вниманието на наблюдаващите прокурори на справка за делата, които са им на доклад повече от 30 дни и липса на постановен акт по тях, с оглед на своевременното решаване на същите, като справките се изготвят ежеседмично.

Считам, че за своевременното и срочно решаване на делата е необходимо до знанието на наблюдаващите прокурори да се свежда информация за това, че предстои изтичане на срока, а не след като вече е изтекъл.

Със Заповед № РД-02-29/15.12.2017 г. на Главния прокурор на Република България са отменени действащите до този момент указания и са утвърдени нови Указания за подобряване на организацията на работа в ПРБ по НСН, въз основа на които административния ръководител на СРП е издал Заповед № 55/10.01.2018 г. /отм./ и Заповед № 3865/28.09.2021 г. , с която се продължава воденето на регистър на влезлите в сила оправдателни присъди, на съдебните актове за връщане на дела и за прекратяване на наказателното производство.

В СРП със Заповед №3864/28.09.2021 г. на административния ръководител е доразвита създадената организация със Заповед №54/20.01.2018 г. /отм./ на административния ръководител, прокурорът, внесъл акта, да участва в разпоредителното заседание и да защитава акта си при направени възражения от страна на подсъдимия и защитника му. Създадената организация, прокурорът внесъл делото с прокурорски акт в съда да се явява в съдебни заседания, за да защитава обвинителната теза, дава своите резултати. Продължава намаляването на броя на върнатите прокурорски актове

В Софийска районна прокуратура е налице установена практика в изпълнение на индивидуалните и общи мерки във връзка с решенията на Европейския съд по правата на човека по дела срещу България, магистратите от Софийска районна прокуратура да се запознават със същите.

Със Заповед №РД-04-240 от 10.09.2024 г. на И.Ф. Главен прокурор и Заповед №РД-04-01-4356 от 16.09.2024 г. на И.Ф. Административен ръководител на СРП е създадена организация за оказване на методическа помощ, упражняване на надзор върху разследването и осъществяването на служебен контрол върху прокурорски актове по наказателни производства, съставляващи фактическа и правна сложност, имащи важно значение за

прокурорската/ съдебната практика и/или представляващи значителен обществен интерес, както и приоритетното им приключване.

През 2024 г. ръководството на Софийска районна прокуратура е било фокусирано и върху подобряване организацията на дейността на органа по отношение на прокурорската работа и ангажиране в максимална степен на капацитета на служителите, като са произведени голям обем от вътрешни актове, сред които са: Заповед №РД-04-01-638 от 19.02.2024 г. на И.Ф. Административен ръководител на СРП; Заповед №РД-04-01-800 от 26.02.2024 г. на И.Ф. Административен ръководител на СРП; Заповед №РД-04-01-819 от 28.02.2024 г. на И.Ф. Административен ръководител на СРП; Заповед №РД-04-01-878 от 29.02.2024 г. на И.Ф. Административен ръководител на СРП; Заповед №РД-04-01-942 от 06.03.2024 г. на И.Ф. Административен ръководител на СРП; Заповед №РД-04-01-953 от 07.03.2024 г. на И.Ф. Административен ръководител на СРП; Заповед №РД-04-01-1131 от 20.03.2024 г. на И.Ф. Административен ръководител на СРП; Заповед №РД-04-01-1776 от 03.04.2024 г. на И.Ф. Административен ръководител на СРП; Заповед №РД-04-01-2250 от 27.04.2024 г. на И.Ф. Административен ръководител на СРП; Заповед №РД-04-01-2607 от 29.05.2024 г. на И.Ф. Административен ръководител на СРП; Заповед №РД-04-01-2626 от 29.05.2024 г. на И.Ф. Административен ръководител на СРП и други.

Също така със заповеди е създадена организация за: контрол по спазването на сроковете по чл. 242, ал. 4 от НПК, по чл. 234 НПК и по чл. 145, ал. 2 от ЗСВ; контрол по спазването на сроковете за мерките за неотклонение; избягване случаи за прекратяване на наказателни производства поради изтичане на предвидената в закона давност за наказателно преследване (особено по дела, по които има привлечени обвиняеми лица); контрол по спрените досъдебни производства; подобряване дейността при изпълнение на наказанията; приемането, предаването и унищожаването на веществени доказателства.

През 2023 г. - 2024 г. Софийска районна прокуратура е била обект на множество проверки извършени от Инспектората към Висшия съдебен съвет, Върховна касационна прокуратура, Апелативна прокуратура- София и Софийска градска прокуратура. Във връзка с извършените проверки са били изготвени доклади, в които са били обективирани констатациите от проверките и са били дадени препоръки. По повод дадените препоръки от страна на ръководството на Софийска районна прокуратура са били предприети своевременни действия по тяхното изпълнение.

За Софийска районна прокуратура приоритетни се явяват делата за някои престъпления по транспорта, престъпленията против личността,

хулиганските прояви, престъпленията от омраза, трафик на хора и битовата престъпност.

Същевременно е налице сравнително висока натовареност на прокурорите като за 2024 г. общо прокурорските актове, внесени в съда, участия в съдебни заседания и други дейности са 346 758 единици, като прокурорите са участвали в общо 17 490 съдебни заседания.

IV. НАБЕЛЯЗВАНЕ НА ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ И МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ДОСТИГАНЕ.

През последните няколко години не само Софийска районна прокуратура, но и цялостната структура на прокуратурата се сблъска с огромен набор от проблематични ситуации. Някои от проблемите в прокуратурата са неминуемо свързани с нестабилността на политическата обстановка в страната, която сериозно разклаща устоите не само на държавността в лицето на изпълнителна власт и на законодателната с оглед липсата на целенасочена политика в дългосрочен план, било то и в частност наказателна такава, но също така и устоите на държавността, касаещи съдебната власт.

При настоящия ред на управление, при взаимна свързаност между трите, теоретично разделени, власти няма как политическата криза да не се отрази и на принципно независимата съдебна власт, предвид че държавното управление е изградено на принципа „за разделение на властите“, като власт следва да възпира друга власт. През последните години този утвърден принцип с Конституцията на Република България от 1991 г. бе нарушен, което с настоящата конюнктура се вижда на практика.

Съдебната власт теоретично следва да е най-самостоятелна в триадата на разклонение на държавна власт. Като нейната задача се изразява в решаване на правните спорове и да „раздава право“ съгласно действащите в страната закони. Тя е особена важна съставка на суверенната власт в държавата.

В своя труд „Конституционно право“ проф. Емилия Друмева сочи, че злоупотребата със съдебната власт в миналото е накарала съвременния законодател да устрои съдилищата по такъв начин, че да ги направи колкото може по-независими от другите власти в държавата и да създаде обективни условия за нравственост, безпристрастност и справедливо. Най-ярката характеристика на съдебната власт е нейната самостоятелност и независимост /отделеност от другите власти/ на нейните органи – магистрати. Ако не е налице такава независимост, то съдебната власт не би

могла да осъществи своята главна задача и да бди за функционирането на правовата държава. При днешната конюнктура нагледно се вижда, че приложението на тези теоретични постановки е от изключителна важност за укрепване на държавността и това да не се стигне до разпад на същата с оглед на продължителната политическа криза и моралния упадък в някои сегменти на обществото. Изключително важната роля на съдебната власт в нейната цялост, и в частност на прокуратурата като блюстител на законността, е връщане на доверието на обществеността в правовата държава, но и най – вече усещането за справедливост в процеса по правораздаване и правоприлагане.

Доказателство за липса на доверие в органите на съдебната власт е, че в последните години обществеността разчита на справедливост само, ако по конкретен казус е дадена гласност. С тези мерки обществеността разчита да мотивира правораздавателните органи да действат своевременно и в определена насока. Но следва да се отбележи, че макар тези явления на гражданска организираност и позиция да са важни за развитието на демократичните устои в държавата, то тези явления имат и двойствена природа. Освен, че имат положителен ефект, както бе посочено, то те могат да имат и своя отрицателен ефект върху устоите на правовата държава. Това е така, тъй като чисто практически е възможно да се стигне до незаконосъобразни действия на правораздавателните органи в случаи, когато е налице засилен интензитет на общественения натиск от определен кръг представители на обществеността, без те да се интересуват от това какво би било законосъобразно и какво позволява законът. Освен това не малко са случаите, когато под такъв тип натиск се стига до законодателни промени без да се извършва задълбочен анализ дали са необходими тези промени или не, и до какво биха довели на практика.

В повечето случаи се извършват законодателни промени „на парче“ без да се дава сметка какви обществени отношения и в какъв обем ще бъдат регулирани от тези норми. Не следва да се забравя, че чрез законодателството се въвеждат общи правила за поведение, касаещи по-голям обем от адресати. Недопустимо е криминализиране на конкретно деяние поради наличието на един или два конкретни случая. Прибързаното законотворчество често води до нарушаване на изключително важни правни принципни положения, с които обикновеният гражданин не е длъжен да е запознат, но властите са длъжни. Често оказването на натиск в някои случаи, от страна на гражданското общество, е напълно правомерно и е за добро, но много опасни са случаите, в които граждани разсъждават на правна тематика без да знаят основополагащи принципи в правото. Ето защо макар гражданското общество да има изключително важна роля за

демократичните устои в държавата, то представителите на властите следва да са готови да поемат отговорност и да застанат на страната закона, за да запазят устоите на правовата държавност в случаите, когато исканията на гражданите са незаконосъобразни и в някои случаи противоконституционни.

В тази връзка следва да се отбележи огромното значение на медийната политика и най – вече на доброто и ефективно взаимодействие на прокуратурата с медиите. Коректното и точно отразяване в медиите на случаите от обществена значимост и поддържането на добра комуникация с тях е изключително важна. Медийната политика, разбира се трябва да е съобразена с медийната стратегия на ПРБ. Информираността на обществеността за резултати от работата ни повишило доверието на гражданите в съдебната система.

В днешни дни ролята на Прокуратурата е съществено подценявана и омаловажавана, не само от гражданското и политическото общество, но и от някои представители на съдебната професионална общност. Липсва съзнание, че Прокуратурата на Република България има изключително важна роля за опазване и поддържане на държавността, подпомагайки функционирането на правовата държава. През последните години Прокуратурата е многократно атакувана по различни линии, като дори се чуват нагласи сред политическата и гражданската общност, че мястото ѝ не е в съдебната власт и дори се стига до там, да се излагат твърдения, че прокурорите не са магистрати по своята същност.

С въвеждане принципа на конституционализма в съвременните правни системи чрез правната доктрина за разделението на властите на законодателна, изпълнителна и съдебна, с термините магистрат и магистратура се обозначават съответно лицата, облечени в съдебна власт, които осъществяват правосъдието, както и съвкупността от правораздавателни органи, ведно със системата за правораздаване. Често се пропуска фактът, че **съдът** се произнася *„в името на народа“*, а **прокуратурата** действа *„от името на народа“*. Често се пропуска фактът, че прокуратурата участва в делата с обществения интерес, т.е. представлява обществеността.

Често Прокуратурата е подценявана, че е просто само една страна в процеса. Но тя е страната, която представлява обществения и държавния интерес и именно, ако тя не действа и не функционира правилно на практика би било без значение колко независим и самостоятелен е съдът. До него не биха достигали обществено значими казуси и дела, което неминуемо би скъсало нишката на правовия ред. Ето защо всички трябва да осъзнаем, че независимостта и самостоятелността на Прокуратурата са от съществено

важно значение, в същата степен, която важи и за съда. Нарушаване интегритета на Прокуратурата неминуемо би довело до рушене устоите на правовия ред, а от там и на държавността.

Въпреки годините на особени трудности за съдебната власт, от съществено значение за запазване на държавността и укрепване на същата е както колективната отговорност на всички магистрати, така и отговорността от страна на всеки един магистрат, воден от положената клетва при встъпване в магистратска професия, защото да правораздаваш и правоприлагаш е призвание, а не просто работа. Това е така, защото тези професии на първо място следва да се упражняват единствено и само в полза на обществото. Когато за конкретен магистрат общественият интерес е без значение и той се ръководи от други свои принципи, драстично разграничаващи се от действителния обществен интерес хубаво е да се запита „Защо упражнява тази професия?“.

В действителност Софийска районна прокуратура е може би най-голямата самостоятелна структура, част от Прокуратурата на Република България и както вече бе посочено тя има отговорността да участва в правораздаването, което засяга един значителен обем от население, което е концентрирано на територията на столицата. Ето защо тя има значителна роля в това да работи за утвърждаването на правовия ред и повишаване доверието на обществеността в съдебната власт, създавайки усещане за справедливост и стремеж за повишаване на общественото доверие. Именно това ще е основна моя цел при управлението за развитие на тази прокуратура.

За постигане на тази цел основен приоритет следва да бъде качествено и максимално краткосрочно разследване. По-горе бяха очертани някои от проблемите, касаещи качество и сročността, а именно силно завишената натовареност на разследващи органи от структурите на МВР, където са концентрирани огромна част от делата. Освен това следва да се отчете, че като проблем за сročността на приключване на делата се явяват на практика различната приоритетност при изготвяне на статистичните данни от страна на правоохранителните органи. Ето защо считам, че следва да се организират съвместни проверки от страна на ръководствата на разследващите органи и ръководството на Софийска районна прокуратура във връзка със сročността и причините за продължаване на разследването с оглед оказване на необходимото съдействие, когато това е необходимо.

По-горе вече бе посочено, че сред причините за високата натовареност на разследващите органи е и образуването на досъдебни производства, поради липса на извършена качествена проверка. Вече бе изложено какви

конкретни мерки следва да се предприемат относно оптимизиране на процеса по водените проверки и срочното приключване на същите, като се направи съвместна организация с ръководствата на структурите по проверки, които да осигурят необходимата информация за направената от тях организация по възложените им проверки с цел улесняване на наблюдаващите прокурори да извършват съвременен надзор по водените проверки, включително и срочността им. Също така следва да се предприемат мерки по реда на чл. 145, ал. 1, т. 5 от ЗСВ, когато са налице предпоставките затова.

Освен това за преодоляване на проблема, свързан с натовареността, следва да се извършва внимателна преценка от страна на наблюдаващите прокурори по възлагане и нуждата от превъзлагане на разследвания на други органи по разследване, чиято натовареност не в такава степен завишена и съответните престъпления са и от тяхната компетентност.

Съществено значение следва да се отдаде и на явната висока натовареност на прокурорите в Софийска районна прокуратура, като считам, че следва да бъде направена организация относно проследяване индивидуалната натовареност на всеки един от прокурорите, като се взема предвид не само броят на новоразпределени преписки и дела, но и общия брой, които наблюдава прокурорът и най-вече тяхната правна и фактическа сложност с оглед предмета на проверка/разследване, а също така следва да се взема предвид и участия в съдебни заседания. Като при съблюдаване на завишена натовареност на конкретен прокурор следва да бъдат предприемани действия по реда на чл. 20 от Правилата за приложението на разпределението на преписките и досъдебните производства на принципа на случайния подбор в Прокуратурата на Република България. Освен това следва да се извършва и преценка относно предвидената в тези правила възможност за създаване на екипи от наблюдаващи прокурори по дела с оглед на тяхната специфика.

На следващо място считам, че приоритет следва да бъдат всички разследвания, които са под надзора на прокуратурата, като акцент следва да се постави на престъпленията свързани с домашно насилие, предвид спецификите на тези престъпления. Освен приоритетност при разследване и водене на проверки по такива случаи считам, че на жертвите следва да бъде оказана по-голяма подкрепа и разбиране от страна на държавните институции. Голяма част от тези престъпления обичайно се свързват и с нисък социален статус и ниска информираност, като през последните години тази тенденция се променя и често жертви на този вид престъпления са без значение от социалния статус, но често в икономическа и финансова зависимост от насилника. Ето защо считам, че освен създамата се

организация и начин на работа, съобразно Указание за организацията на работа на ПРБ по преписки и досъдебни производства, образувани във връзка с осъществено домашно насилие, както и за неизпълнение на заповед за защита от домашно насилие, следва ръководството на Софийска районна прокуратура да организира съвместна дейност с неправителствени организации, работещи в ползва на жертвите на домашно насилие. Считам, че при явяване на жертви на домашно насилие в прокуратурата за подаване на сигнал следва да бъде направена организация, за предоставяне на достатъчна информираност на жертвата за връзка с неправителствени организации и други държавни институции, които биха могли да ѝ окажат нужната помощ в този момент. Понякога държавните институции забравят, че зад всяка статистическа бройка стои конкретен човек, а понякога и повече от една съдба. Като същото важи и са преписките и делата свързани с принудително лечение, за което вече бе изразено становище по-горе.

Общ приоритет на прокуратурата и органите на МВР следва да бъдат и делата свързани с наркотични вещества и особено употребата на такива вещества от подрастващите и лицата управлявали МПС, след употреба на такива вещества. Следва да бъде установена съвместна практика за действие при разследване на такъв тип престъпления и организиране на съвместни операции с цел превенция на подобен вид престъпления. Също така специално внимание следва да бъде обърнато и на преписките и делата, касаещи непълнолетни и малолетни пострадали и извършители. Следва да се прави и преценка относно своевременното информиране и търсене на съдействие от държавните институции работещи в защита интересите на децата. Като считам, че освен в случаите на пострадали деца, всеки наблюдаващ прокурор следва да извършва преценка за сезиране на компетентните институции и при наличие на данни за противообществени прояви от страна на тези деца.

Същевременно следва да продължи приоритетно приключването на дела с привлечени лица като обвиняеми, както и делата относно някои престъпления по транспорта, престъпленията против личността, хулиганските прояви, престъпленията от омраза, трафик на хора и битовата престъпност.

От съществено значение за нормалното и правилно функциониране на Софийска районна прокуратурата е правилното и конструктивно взаимодействие с останалите държавни органи, в това число и съда. Ето защо считам, че следва да бъдат предприети стъпки в насока подобряване на комуникацията с органите на съда, като считам, че следва да бъдат решени проблемите, които съдът среща при комуникацията с прокурори и обратното. Особено внимание следва да бъде обърнато на случите свързани

с установена противоречива практика. Освен това считам, че внимание следва да се обърне и на завишените случаи, в които съдът връща представени за одобрение споразумения, чиито процесуален срок за разглеждане е значително по-кратък и прилагането на този тип производство значително спестява времето за съвременно правораздаване, още повече, че е налице и значителна процесуална икономия в това производство. Изчерпването на възможностите за приложение на това производство, често води до забавяне на правосъдието. Ето защо считам, че добрата комуникацията между съда и прокуратурата е от съществено значение за преодоляване на различията и усъвършенстване на процеса по правораздаването.

От съществено значение за правилното функциониране на Софийска районна прокуратура, като част от структурата на ПРБ, е добрата координация с горестоящите прокуратури и непрекъснатата комуникация с тях. Но не следва да се пропуска, че съществено място намира и правилното координиране и с другите държавни институции и най-вече подобряване на комуникацията с тях с цел подобряване на общата дейност в полза на обществото.

На следващо място, следва да се обърне внимание на дигитализацията в Софийска районна прокуратура, като се надгради етапът до който е стигнала към момента.

Сред най-важните фактори за правилното функциониране е усещането на всеки един прокурор или служител, че принадлежи към общност. Поради огромния брой работещи в тази структура това не е лесна задача, но не е невъзможно. Считам, че следва да се провеждат честни общи срещи с прокурорите, а съответно и със служителите, на които да се обсъждат проблемите, които срещат в ежедневната си дейност като се обсъждат оптимални варианти за решаване на тези проблеми. Освен това следва да се провеждат периодични общи събрания на прокурорите, на които да се обсъждат изменения на закони, съдебна практика, общ начин на действие във връзка с вътрешните правила на ПРБ. Задълбоченият анализ на осъдителните решения на Европейския съд по правата на човека, както и на решенията на Съда на ЕС по отправени преюдициални запитвания, е от огромно значение за правилното правоприлагане, поради което обсъждането на тези въпроси следва също да е основана тема на общи събрания.

Следва да се работи и по въпросите, свързани с кадровата обеспеченост както на служителите, така и на прокурорите. От полза би била направата на регистър на прокурорите и служителите, преминали обучения с цел предоставяне на обективни възможности за повишаване

квалификацията им, като се предоставя възможност с приоритет на тези, които не са посещавали съответни обучения.

На следващо място от съществено значение за правилното функциониране е създаването на спокойна среда за работа, в която служителите и прокурорите да имат усещане за оценяване и признание на положените усилия, като при наличие на предпоставките за това следва да бъдат предприемане действия за поощряване. При наличие на предпоставките за образуване на дисциплинарни производства обаче, следва да бъдат предприети законоустановените действия по реда на ЗСВ.

Що се касае до медийната политика на Софийска районна прокуратура, като част от структурата на Прокуратурата на Република България, същата следва изцяло да е съобразена с цялостната политика на прокуратурата по този въпрос. Но следва да се отбележи, че не даването на гласност по конкретни казуси ще повиши доверието на обществото в правосъдието, предвид че това понякога разколебава още по-силно това доверие. За да се повиши доверието на обществеността в правосъдието у всеки един гражданин следва да бъде развито чувство, че институциите работят в негов интерес, а не против него или в интерес само на някои лица. Всеки един съвестен гражданин е ценна част от нашето общество и е недопустимо, когато иска да подаде сигнал да му се отказва поради формалности. Повишаването на авторитета не само на Прокуратурата, но и на доверието в нея и в правосъдието ще се върнат тогава, когато у гражданите се създаде съзнание за уважение към институциите и усещане, че всеки един държавен орган изпълнява задълженията си.

Наличието на често присъствие на правоохранителните органи в медийното пространство и предоставяне на прекомерна информация по конкретни случаи има не само положителен ефект, но и негативен такъв. В действителност обществото следва да бъде информирано, но поради наличието на граждани, които черпят идеи от криминалните хроники, следва да се подхожда изключително внимателно относно количеството на предоставяне на информация по конкретен казус, като се държи сметка и за характера на деянието и обществените отношения, които засяга. Още повече, когато се касае за деяние, засягащи интимната и лична сфера на гражданите.

Считам, че следва да бъде обмислено дали медийната политика не следва да бъде насочена към обявяване на резултатите от работата на правоохранителните и правораздавателните органи, което ще показва на обществеността реално свършената работа от тези органи и ще се осъществява и предвидената в НК генерална превенция.

От личния ми опит, в заключение мога да добавя, че голяма част от обществеността не е добре запозната с прокурорската професия, като в това число се включват и някои образовани членове на обществото ни. Ето защо считам, че следва да бъдат организирани и разяснителни кампании в тази насока насочени и към подрастващите, които се подготвят да станат равноправни членове на обществото.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА, ЧЛЕНОВЕ НА ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

Намирам, че представените в концепцията основни цели за развитие и утвърждаване на Софийска районна прокуратура са напълно възможни за реализиране, посредством посочените методи и средства. Разбира се за постигането им от съществено значение е екипната дейност в посока на тяхното реализиране.

Ако Вие одобрите тази концепция и кандидатурата ми за административен ръководител на Софийска районна прокуратура, с несломима воля, усърден и упорит труд ще продължа да работя за повишаване доверието на гражданите в правоприлагането и правораздаването, както и за утвърждаване независимостта на съдебната власт.

С уважение:

Стиляна Георгиева